

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

§. 5. An Sanctus Augustinus asserens, parvulos puniri mitissimâ pœnâ
sensus in inferis per excessum locutus sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

lius Augustiniani instituti vir, & Episcopus Leirensis Lusitanus, qui anno 1562. ingens volumen de Quadripartitâ Justitiâ inscriptum Tridenti composuit, ac Legatis Sanctæ Sedis nuncupavit, in cuius lib. 1. à cap. 22. diffusissimè Sancti Augustini sententiam propugnat, Patrum, & Theologorum tum auctoritate, tum rationibus eandem confirmans. At sessio illa de justificatione celebrata fuerat anno 1547. Itane tantum audaciæ viro illi fuisse dicemus, ut damnatam à Synodo sententiam iterum tantâ contentione defenderet? Libeat Cafalium audire: Porro, inquit, de illo alio, quod semper Augustinus videtur docere, extra fidem, extra cognitionem veri Dei non reperiri aliquam veram virtutem, quæ non sit vitium, quid dicendum? Quid dicendum, inquam, secundum sententiam ejus, & aliorum Sanctorum Doctorum? Quoad ipsum dicimus: Ipse quidem ita docuit, & quia verax erat, atque ex corde loquebatur, ita credidit. Nunc alii secus dicunt, sed se ipsos sapientiores esse Augustino non ostendunt. Sed non adeo rigorosè de operibus infidelium Sanctus Doctor locutus est, nam aliquos quandoque virtutum actus eosdem elicere palàm concessit, ut ex dictis satis apparet.

S. V.

An Sanctus Augustinus asserens, parvulos puniri mitissimâ pœnâ sensus in inferis, per excessum locutus sit?

NUsq̄am novi Augustini censores potiori titulo excessus eidem obijcere videntur, quàm ubi de pœnis puerorum sinè baptismo decedentium cum Pelagianis disputavit. Etenim antiqui etiam Scholastici hoc ipsum de Sancto Doctore publicarunt. Hoc Scotus, hoc Richardus, hoc Major, Capreolus, aliique unanimi consensu tradidere. De hoc Augustini placito scripsit Sanctus Bonaventura: *Plus dixit, minus volens intelligi.* Quam sententiam Annatus grandioribus caracteribus exscripsit, sæpiusque ad Augustini auctoritatem elevandam obrudit. Nec deituere, qui rem politulo, ut ipsis quidem videtur, exemplo explicarunt, teste Hauzerio Tom. 2. Anatomie Augustinianæ col. 765. Hinc, inquit, sicut equites armati, dum invehuntur in hostes, solent eodem impetu obvios etiam pueros inermes conculcare: ita & Beatus Augustinus persequendo Pelagianos, videtur quibusdam quasi præ fervore pugnandi minus etiam parvulis illis pepercisse. Quin imò nec à scommate abstinere; affirmat enim Soto, illos, qui positam Sancti Augustini sententiam defendunt, nuncupari ignominie causâ Tortores puerorum; & noster Puteanus in 1. 2. quæst. 83. art. 4. dub. 4. testatur, Gregorium Ariminensem, quòd similia Augustino tradidit, appellari tortorem puerorum. Itaque Adamus cap. 6. pag. 666. scribit, Augustinum in taxandâ infantium pœnâ zeli excessu extrâ quæstionem, quam cum Pelagianis habebat, tractum fuisse, ac præter intentionem locutum. Ad ditque, Patres, qui de hac quæstione scripsere, omnes contrariam sententiam tradidisse. Idem habet Moraines disp. 40. Nun. 60. Quòd verò Gregorius Magnus, ac Fulgentius Ruspensis in eâ doctrinâ cum Sancto Augustino concinere, scribit: *Non ex sensu Ecclesiæ, tanquam illius testes, sed ex suo id asseruisse.* Ego quidem rem Augustinianæ Scholæ gratam me facturum arbitror, si hac in re Sanctum Patrem omni excessuum suspitione liberavero, simulque ostendero, eundem Catholicæ Ecclesiæ probatum dogma,

communem antiquorum Patrum, ac se ipso dignam sententiam docuisse; è contrâ verò Scholasticorum plerosque in opiniones quasdam de infantium pœnis descendisse, quæ Pontificum Romanorum, Synodorum, ac Patrum statutis planè adversantur. Rem paucis sic conficio.

Sancti Patris Augustini sententia de pœnis sensibilibus parvulorum sinè baptismo decedentium adversus Pelagianos tradita proponitur. Primum pro eadem ex sacra Scripturâ argumentum. Adversariorum responsiones exposte.

PElagiani licèt assererent, pueros sinè originali peccato nasci, eosdem tamen, si sacris undis inexplati decederent, in regnum celorum ire negabant, illam Domini sententiam reveriti: *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ, & Spiritu Sancto, non intrabit in regnum celorum.* Scribit hæc Augustinus Serm. 14. de Verb. Apost. Idè, inquis, *parvulo non baptizato polliceri regnum Dei non possum, contrâ Domini sententiam apertam.* Cum verò ab omni crimine immunes pueros pronunciarent, in locum pœnarum eosdem trudi inficiabantur, dicentes secundam quandam felicitatem illis statutam in medio quodam loco inter gloriam regni cælestis, & inferorum supplicia. Ubi tamen hic medius locus esset, ipse Pelagius se nescire ingenuè fassus est celebri illo dicto apud Augustinum lib. de Pecc. Orig. cap. 21. *Sinè baptismo parvuli morientes, quò non eant, scio: quò eant, nescio.* Nec discipuli quid certius tradidere, hoc unum asserentes, ire pueros in locum, ut mox notabam, secundæ felicitatis. At Augustinus hanc à Pelagianis promissam pueris felicitatem non modò irritit, verum etiam solidis argumentis probavit, infantes sinè baptismo defunctos, mitti in gehennam ignis. Hinc Hæretici Augustini sententiam, uti crudelem rejiciebant, ut patet ex his Juliani verbis lib. 3. Oper. Imperf. cap. 200. *Sed reclamas. Audi amicus ergo, quid parias Aristoteles Pœne. Tanum, inquis, malum ei inest, ut possideatur à Diabolo, atque æternum mereatur incendium? Hæc ille, cui Augustinus: Si autem non eruitur de potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus, quid miraris, in igne æterno cum Diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non sinitur? An quia Pelagiani nescio quem parvulis non baptizatis præter Dei regnum, quietis, & vite æternæ locum præparant, idè Christi erit falsa sententia: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: Qui autem non crediderit, condemnabitur?*

Primum argumentum pro pœnis parvulorum Sanctus Pater deduxit ex cap. 25. Matth. quod Serm. 14. de Verb. Apostoli ita proposuit [Venturus est Dominus, & judicaturus de vivis, & mortuis, sicut Evangelium loquitur, duas partes facturum est, dexteram, & sinistram. Sinistris dicitur: *Ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus.* Dextris dicitur: *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum, quod vobis paratum est ab origine mundi.* Hanc regnum nominat: hanc cum Diabolo damnationem. NULLUS RELICTUS EST MEDIUS LOCUS, ubi ponere queas infantes. De vivis, & mortuis judicabitur; alii erunt ad dexteram, alii ad sinistram. Non novi aliud. QUI INDUCIS MEDIUM, RECEDE DE MEDIO. Non te offendat, qui dextram quærit, & te ipsum admonet: Recede de medio; sed noli in sinistram. Si ergo dextera erit, & sinistra, & nullum medium locum in

Evange-

"Evangelio novimus; ecce in dexterâ regnum cœ-
 "lorum est: Percipite, inquit, regnum. Qui ibi non
 "est, in sinistra est. Quid erit in sinistra? *Ite in*
 "ignem æternum. In dexterâ utique ad regnum æter-
 "num, in sinistra in ignem æternum. Qui non in dex-
 "terâ, procul dubio in sinistra. ERGO QUI NON IN
 "REGNO, PROCL DUBIO IN IGNEM ÆTERNUM.] Ubi
 deficiens homines secus opinantes veluti de sæce
 vulgi ait: *Hic quæris medium homo de medio.* Hæc
 Augustinus publicè pro Concione recitavit Cartha-
 gine in Basilicâ Majori coram Aurelio Primate to-
 tius Africae, quo jubente eam orationem habuit, ut
 fufius narravimus lib. 1. Hist. Pelag. cap. 5. Hinc
 versûs finem ait: *Lego tantum: Sanctus Cyprianus est,*
quem in manus sumpsit, antiquus Episcopus Sedis hujus.
 Illa igitur sententia de sensibili puerorum poenâ pub-
 licè Orthodoxis tenenda tum temporis proponeba-
 tur; quam tantâ certitudine Sanctus Pater assevera-
 bat, ut *procul dubio in ignem æternum* ituros infantes
 pronunciaret. Undè non primus illa docuisse cre-
 dendus est, sed totius Ecclesiæ illius ætatis fidem se-
 cutus. Idem Augustinus alio utitur testimonio, quod
 eum affine recitato sit, hic indicabo. Lib. 1. de Pecc.
 mer. & rem. cap. 28. ait: *Nec est ullus ulli medius*
locus, ut possit esse, nisi cum Diabolo, qui non est cum
Christo. Hinc & ipse Dominus volens auferre de cordibus
 MALE CREDENTIUM ISTM NESICIO QUAM MEDIE TATEM,
quam conantur quidam parvulis non baptizatis tribuere,
ut quasi merito innocentiæ sint in vitâ æternâ, sed qui non
sunt baptizati, non sint cum Christo in regno ejus, definiti-
vam protulit ad hæc ora obstruenda sententiam, ubi ait:
 Qui mecum non est, adversum me est &c. Hoc idem argu-
 mentum verbat antiquissimus Auctor Hypognostii
 con lib. 5. cap. 5. ubi ait: [Ecce non baptizatus,
 "vitali etiam cibo, poculoque privatus, dividitur
 "à regno cœlorum, ubi fons viventium permanet
 "Christus. Da mihi præter hunc alterum locum,
 "ubi vitâ possit requies esse perennis. Primum enim
 "locum fides Catholicorum divinâ auctoritate re-
 "gnum credidit esse cœlorum; undè, ut dixi, non
 "baptizatus excipitur. Secundum gehennam, ubi
 "omnis apostata, vel à Christi fide alienus æterna
 "supplicia experietur. Tertium penitus ignoramus,
 "imò nec esse in Scripturis sanctis invenimus. Finge
 "Pelagianæ, locum ex officinâ perverfi dogmatis tui,
 "ubi alieni à Christi gratiâ vitam requies, & gloriæ
 "possidere parvuli possint. Dexterâ est justis iudicis
 "sedentis, & sinistra: regnum, & gehenna: vitâ, &
 "mors: justis, & iniquis. In dexterâ igitur justis sunt
 "constituti, in sinistra operarii iniquitatis; in regno
 "requies baptizatorum; in gehennâ poena incredu-
 "lorum; vitâ ad lætitiâ gloriæ; mors ad fletum,
 " & stridorem dentium; justis in regno Patris cum
 "Christo, iniquis in igne æterno parato Diabolo, &
 "Angelis ejus. Sed hoc dicens non divisiones loco-
 "rum multorum dedi, nisi duorum tantum, quo-
 "niam ad duo, regnum videlicet & gehennam,
 "hæc omnia referuntur, etiam si plura dicantur &c.
 "Qui baptizatus ergo non est, in iis, quæ regni cœ-
 "lorum sunt, non potest reperiri. Et si non ibi,
 "putasne Pelagianæ jam sentis ubi, aut certè dic ubi?]
 Variæ huic argumento applicari solent ab Scholasti-
 cis responsiones, sed omnes facilè rejiciuntur. Catharini
 in Opusculo de statu parvulorum postquam dixit, hoc
 argumentum esse oppositæ sententiæ Achillem, negat
 parvulos debere fisci in iudicio. Moraines disp. 40. de
 Grat. num. 11. respondet primo, malè supponi ab
 adversario esse dogma fidei,

quòd ad iudicium generale, de quo Christus loquitur
 Matthæi 25. parvuli sint comparituri, ibique
 ad dexteram, vel ad sinistram collocandi: Nam con-
 trarium sine errore contra fidem affirmant Duran-
 dus, & Albertus. Et num. 12. respondet secundo,
 neque etiam fide divinâ certum esse, quòd licet in-
 fantes ad iudicium generale sint comparituri, futuri
 sint de numero iudicandorum. Et citat Tolstatum,
 Carthusianum, & Sanctum Thomam 4. d. 47. q. 1. art. 3.
 ad 3. ubi affirmat, pueros antè perfectam ætatem dece-
 dentes in iudicio comparituros, non ut iudicentur, sed
 ut videant gloriam iudicis. Quod probabile putat
 Suarez apud eundem Morainium. Num. verò 13. ul-
 terius respondet, non satis constare, futuros in sinistra,
 ac non potius in medio quodam loco constituendos.

Nulla tamen ex istis responsionibus admitti potest.
 Nam apertè in Concilio Africano, ut mox ostendam,
 definitum est, parvulos futuros in sinistra his verbis:
Qui enim dextrâ caret, sinistram procul dubio partem
incurret. Et Sanctus Gelasius Papa in Epistolâ ad
 Episcopos per Picenum adversus Pelagianos, de iis-
 dem parvulis inquit: *Et quia non nisi dextram partem*
legimus, & sinistram, non illos faciant in sinistra regione
sine baptizate remanere, sed baptizatos sicut ad dex-
tram salutarem sacrâ regeneratione transferri. Hanc
 Gelasii Epistolam legit Moraines, eamque disp. 2.
 num. 31. *eruditam* vocat. Verùm omittamus Africa-
 num canonem, ac Gelasii Epistolam; hæc enim Scho-
 lastici veteres non legere, nonnè Augustinus hanc
 sententiam veluti Orthodoxum dogma tradidit? Sta-
 tuit Sanctus Doctor in Epist. 107. ad Vitalem duo-
 decim regulas, quarum septima, & octava his verbis
 "describuntur. [Scimus, quòd omnes astabimus an-
 "tè tribunal Christi, ut ferat unusquisque secundum
 "ea, quæ per corpus gessit, non secundum ea, quæ si
 "diutius viveret, gesturus fuit, sive bonum, sive ma-
 "lum. Scimus etiam, parvulos secundum ea, quæ per
 "corpus gesserunt recepturos vel bonum, vel malum.
 "Gesserunt autem non per se ipsos, sed per eos, qui-
 "bus pro illis respondentibus, & renuntiare Diabolo
 "dicuntur, & credere in Deum; undè & in numero
 "fidelium computantur, pertinentes ad sententiam
 "Domini dicentis: *Qui crediderit, & baptizatus fue-*
 "rit, salvus erit. Propter quod & illis, qui hoc Sa-
 "cramentum non accipiunt, contingit, quod sequitur:
 "Qui autem non crediderit condemnabitur. Undè & ip-
 "si, sicut dixi, si in illâ parvâ ætate moriuntur, utique
 "secundum ea, quæ per corpus gesserunt, id est, tem-
 "pore, quo in corpore fuerunt, quando per corda;
 " & ora gestantium crediderunt, vel non crediderunt;
 "quando baptizati, vel non baptizati sunt, quando
 "carnem Domini manducaverunt, vel non manduca-
 "verunt, quando & sanguinem biberunt, vel non bi-
 "berunt; secundum hæc ergo, quæ per corpus gesse-
 "runt, non secundum ea, quæ, si hic diu viverent,
 "gesturi fuerant, iudicantur.] Porro hæc duas sen-
 tentias cum reliquis aliis decem pertinere ad fidem
 Catholicam docuit ibidem Sanctus Pater his verbis;
 Nempè manifestum est ex illis duodecim sententiis, quas
 pertinere ad Catholicam fidem negare non sineris &c.
 Repetam hic Bellarmini verba lib. 2. de Grat. & lib.
 arbitrio cap. 11. licet aliâ occasione ab ipso pronun-
 ciata: Nam, si Augustini, inquit, de prædestinatione
 (dicam de poenis parvulorum iudicandorum) sen-
 tentia falsa esset, non posset idem Augustinus ab ingenti
 temeritate defendi, quippe qui non solum tan acriter
 pro falsitate certasset, sed etiam pro fide Catholica ven-
 ditare ausus esset. Idem postea etiam tradidit

Marc.
16.

libro quinto Operis postremi adversus Julianum. Beda etiam, qui longè post Augustinum floruit, affirmat, secundum Catholicam fidem parvulos judicandos esse. Etenim in præliminari ad Sacrum Codicem Canticorum adversus Julianum ait: *Quod dicit Julianus, non aliunde alios judicare, alios judicari, nisi quia in eadem naturâ dispar voluntas sit, & quia cum omnes idem possimus, diversa faciamus, contradicit Catholicæ fidei, quæ etiam PARVULOS ESSE JUDICANDOS constituitur, eos qui in eadem naturâ positi priusquam aliquid boni, malive facere, aut velle, aut saltem nosse poterant, sine baptismo rapti sunt.*

Secundum argumentum ex Scripturâ.

Pueri nascuntur sub potestate Dæmonis, ex quâ eorumdem pœna sensibilis apertè demonstratur. Quàm infelicitè huic argumento ab adversariis respondeatur. Oïto pœnis parvulos subijci, qua breviter numerantur.

Alterum argumentum desumitur ex omnibus iis sacræ paginæ locis, in quibus humani generis captivitas sub Principe Dæmone designatur. Jo. 1. 2. 3. *Nunc Princeps hujus mundi ejicietur foras.* Marc. 3. 27. *Nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere, nisi prius fortem alliget, & tunc domum ejus diripiet.* Idem Dominus testatur Matth. 23. 29. *Quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, & vasa ejus diripere, nisi prius alligaverit fortem?* Et Lucæ 11. Dominus comparat Dæmonem forti armato custodienti atrium suum. Ex quibus locis Sanctus Doctor infert, parvulos cum principe Dæmone æterno igne cremandos. Audi integrum Maximi viri discursum lib. 3. Oper. Imp. contra Jul. cap. 200. cujus superius fragmentum dedi. [Tu autem, inquit, qui eam, nomen imaginem Dei, negas à Diabolo possideri, procul dubio negas à potestate erui tenebrarum, cum in Christi regnum regeneratione transfertur, & accusas universam Catholicam Ecclesiam magno crimine majestatis; non enim legibus hujus mundi alio crimine tenetur reus quisquis imaginem, quamvis non vivam, tamen Imperatoris exsufflat. Exsufflantur autem parvuli in exorcismo priusquam baptizentur; exsufflantur igitur vivæ imagines, non regis cuiusque, sed Dei. Imò verò exsufflatur, sed Diabolus, qui contagione peccati tenet procul dubio reum, ut illò foras misso, parvulus transferatur ad Christum. Exsuffletur itaque Juliani amentia; ne majestatis rea in parvulorum mandatione, & exsufflatione dicatur Ecclesia. Si autem non eruitur de potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus, quid miraris, in igne æterno cum Diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non sinitur? An quia Pelagianus nescio quem parvulis non baptizatis præter Dei regnum, quietis, & vitæ æternæ locum præparant, ideo Christi erit falsa sententia: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit salvus erit, qui autem non crediderit, condemnabitur.*] Rursus lib. 5. ejusd. Oper. cap. 6. [An forte, inquit, homines non sunt, qui eruantur de potestate tenebrarum, quarum tenet Diabolus principatum? Aut verò ita desipis, ut affirmes, eos sibi Diabolum non vindicare, quos possidet, & suæ potestati subditos tenet? Sed, ut taceam de his, quos potestis dicere per suam malam voluntatem à Diabolo possideri. Quid dicturus es de illo, de quo Pater ipsius, Domino interrogante, respondit, quod ex infantia suâ ab immundo spiritu vexare-

M. v. 16.

tur? Nonne membra ejus, & sensus, quæ omnia Deo auctore instituta sunt, & communia impiorum, piorumque sunt munera, Diabolus sibi, ut affligeret, vindicabat? &c.] Hoc argumentum valde torquet adversarios, qui variis datis solutionibus vim ejusdem, ut ego quidem arbitror, frustra evadere conantur.

Respondet primò quidam aliàs celeberrimus Theologus. Hæc pœna non videtur debita peccato originali, sicut ei non debetur pœna sensus; ita non debetur simul traditio in manus hostis potentissimi, & infensissimi, qui perducatur hominem in necessitatem moralem incurrendi ejusmodi pœnam, & simul prohibitio auxiliatoribus ne suppetias ferant. Hæc enim esset pœna gravior, quàm pœna sensus, quippè tolerabilius est solum cruciari, quàm poni in morali necessitate novi criminis merentis illum cruciatum. Hæc responsio non consonat Ecclesiæ statutis, ex quibus apertè colligitur, ex peccato originali nos esse captivos Dæmonis. Sanctus Celestinus, ut vulgò putant, in Epistolâ ad Episcopos Galliæ cap. 12. hæc definit: *Illud etiam, quod citrà baptizandos in universa mundo Sancta Ecclesia uniformiter agit, non otioso contemplerur intuitu: cum sive parvuli, sive juvenes ad regenerationis veniunt Sacramentum, non prius fontem vitæ ademit, quàm exorcismis, & exsufflationibus Clericorum Spiritus ab eis immundus abigatur, ut tunc verè appareat quomodo Princeps mundi hujus mittatur foras, & quomodo prius alligetur fortis, & deinceps vasa ejus, diripiuntur in possessionem translata victoris, qui captivum ducit captivitatem, & dat dona hominibus: His ergo &c.* Quam doctrinam postea universa Ecclesia tradidit, ut patet ex cap. *Sacerdotes*. de Consec. dist. 4. & cap. *Parvuli*. & cap. *Sicut nollis*. & cap. *De hinc &c.* & expressè Synodus Tridentina Sess. 5. de Pecc. orig. definit: *Adam incurrisse cum morte captivitatem sub ejus potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli.* Hinc Sanctus Augustinus lib. 6. Oper. Imp. contra Jul. cap. 20. reprehendit Julianum agrè ferentem dominum, ac possessorem imaginis Dei Diabolum imponi, hæc scribens: *Dicit Jesus, qui secundum hoc nomen suum salvum facit populum suum à peccatis eorum: Nemo intrat in domum fortis, nisi prius alligaverit fortem, & vos in hoc populo Christi, quem salvum facit à peccatis eorum, parvulos non esse conceditis, quos ut à propriis, ita nec originalibus vultis obstrictos esse peccatis, & cum fallaci vestra sermone minuitis vires ejus, quem dixit veritas fortem.* Postea: *Nec tibi videatur indignum, quod subjecta est Diabolo imago Dei, hoc enim non fieret nisi judicio Dei nec removeretur ista damnatio, nisi gratiâ Dei &c.*

Catharinus more solito, hoc est audacter, in Opusculo citato ait: *Neque sub Diaboli perpetuâ potestate erunt, quia & pro illis ejectus erit Diabolus foras in die novissimo, ut nihil juris habeat ulterius in illos.* Hoc tamen responsum, ut bene etiam notavit Bellarminus, ab homine Catholico defendi minimè potest. Peto enim, quare infantes modò sint captivi Dæmonis? Clara sunt Ecclesiæ dogmata: ob peccati originalis maculam. Rursus interrogandus est Catharinus, an hæc macula duratura sit post diem judicii, vel non? Si secundum dicat, in errorem labitur, solo enim baptisinate illa culpa destruitur: *Hæc noli dicere*, ait Augustinus, *si vis esse Catholicus.* Si primum, ergo remanebit integrum jus Dæmoni in pueros etiam post diem judicii, cum adhuc obnoxii erunt peccato originali. Audi, velit nolit, Augustinum, quem hac in questione, ut in aliis etiam sæpè impugnat lib. 1. de Nup. & Conc. cap. 23. *Hoc generi humano inflictum vulnus à Diabolo, quidquid*

70. 12.
Math. 12.
Psal. 67. 19.
Ephes. 4. 8.

Lib. 3.
de orig.
animæ
cap. 9.

quidquid per illud nascitur cogit esse sub Diabolo, tanquam de suo fructu fructum iure decerpit, non quod ab illo sit natura humana, quæ non est nisi ex Deo, sed vitium, quod non est ex Deo. Non enim propter se ipsam quæ laudabilis est, quia opus Dei est, sed propter damnabile vitium, quo vitiosa est, natura humana damnatur; & propter quod damnatur, propter hoc & damnabili Diabolo subjugatur, quia & ipse Diabolus spiritus immundus est. Idem asseruit Sanctus Fulgentius lib. 1. de Verit. Prædest. cap. 14. Causa verò majorum, atque minorum, qui sine baptisimo cursum vitæ presentis in infidelitate consummant, quantum attinet ad communionem originalis peccati, una est. Ex hac utriusque ibunt in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, quia in eis chirographum, quo sibi eos deceptoris nequitia subdidit, Salvatoris gratia non deleuit.

Respondet Arriaga Tom. 1. in 1. 2. disp. 52. nihil aliud significare, pueros esse sub potestate Diaboli, quam esse peccatores. Alii verò idem putant, pueros esse sub potestate Diaboli per peccatum originale, quia Dæmon ex illo peccato habuit potestatem tentandi genus humanum, & consequenter ipsum perdendi in gehennâ. Verum aliud est esse peccatorem, aliud captivum Diaboli; captivitas enim est effectus peccati, sicuti si quis Princeps subditum ob aliquod crimen in tyranni alicujus potestatem detruderet. Porro quemadmodum peccatum mortale hominem transcribit in familiam subditam Diabolo; hoc etiam peccatum originale præstat; undè dicebat Sanctus Doctor lib. 1. de Pecc. mer. & rem. cap. 34. initio: *Quid de ipsâ formâ sacramenti loquar? vellem alicuius istorum, qui contraria sapiunt, mihi baptizandum parvulum afferret. Quid in illo agit exorcismus meus, si in familiâ Diaboli non tenetur?* Quod verò alii dicunt, idem esse genus humanum sub potestate Dæmonis, quia hic potestatem, & jus ex illo peccato contraxit tentandi homines, ineptè prorsus asseritur; tum quia nequit pueros tentare, qui velle nil possunt, tum quia potuit tentare Adamum, qui tamen nondum erat sub potestate Dæmonis, tum quia posse tentari, non est esse, sed posse esse captivum. At pueri nascuntur reapse captivi Dæmonis; Undè Zosimus Papa Epist. 157. apud Sanctum Augustinum ait: *Nullus enim, nisi qui peccati servus est, liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi qui verè per peccatum fuit ante captivus.* Clarè etiam Sanctus Gregorius lib. 26. Moral. cap. 20. distinguit captivitatem à potestate tentandi: *Nunc princeps, inquit, huius mundi eicietur foras: Undè jam nunc Sanctos homines non tenendo possidet, sed tentando persequitur. Nam quia non in eis intrinsecus regnat, contra eos pugnat extrinsecus, & quia intus dominium perdidit, bella molitur foris.*

Præterea falsum est, pueros eodem modo esse sub potestate Dæmonis per peccatum originale, sicut per quodlibet actuale, ut docet Moraines num. 13. Nam in parvulis, & cæteris non baptizatis jus habet Dæmon veluti in proprio mancipio, ut enim definit Sanctus Cælestinus Papa suprâ, utimur exorcismis, & exsufflationibus Clericorum, ut spiritus ab eis immundus abigatur. Ergo verè sunt possessi à Demone per inhabitationem, cum neque spiritus immundus abigi, nec Princeps eici foras possit, nisi sit intus in parvulo. Quibus tamen exorcismis, & exsufflationibus non utimur ad absolvendum peccatorem vel omnium pessimum, sed tantum in energumenis sanandis, qui intus à Diabolo per inhabitationem possidentur. Notavit hoc insignis ille Carmelita Joannes Baccanus, qui cæteris Scholasticis antiquis de hac captivi-

tate, undè parvulorum poenæ fati clarè inferuntur, vix pauca verba facientibus, unus ipse Augustino-Catholicæ sententiæ adhæsit in 2. sent. d. 39. qu. 1. ubi ait de Dæmonis dominio: *Inhabitat dico, non sicut forma informans, nec per formam aliquam, quam creat in animâ peccatrice, sicut Deus eam creat, sed habitat per dominium in peccante, seu aliis verbis iure domini, & potestatis.* Et ibi ad 2. dub. definit originale peccatum per obsequium nostræ voluntatis erga Diabolum, & ex consequenti etiam Diaboli inhabitationem. Inhabitat igitur Dæmon in corporibus non baptizatorum tum pusillorum, tum adultorum, non ut verè sint energumeni, sed ut Princeps iure domini in regno suo, tanta est potestas, quam in illos habet Princeps tenebrarum, quæ omnia ex exsufflationibus, & exorcismis colliguntur; siquidem dum parvulus baptizatur, dicit Sacerdos: *Exi spiritus immunde, & da locum spiritui sancto.* Peccatores verò fideles sunt de corpore Ecclesiæ, cujus caput est Christus. De potestate Dæmonis suprâ infideles latè differtur Sanctus Doctor Epist. 107. ad Vitalem.

Respondet tandem Moraines: *Tertia ratio, inquit num. 17. nos minimè tangit, qui non negamus, parvulos illos mansuros esse in æternum Deo invisos propter peccatum originale, & quodammodo sub captivitate, ac servitute Diaboli, ut in hac vitâ, privatos scilicet speciali Dei protectione, quâ ab ejus invasionibus, & infestationibus fiant immunes.* In hac responsione maxime displicet illa particula quodammodo, limitans Dæmonis in captivos potestatem. Egregiè inquit Augustinus lib. 6. contra Jul. cap. 20. *Cum fallaci vestro sermone minuitis vires ejus, quem dixit veritas fortem.* Ut quid enim additur restrictio, quam nec Concilia, nec Pontifices apposuerunt? Illud autem in eadem responsione summè placet, quod fatetur, pueros non futuros immunes à Dæmonis invasionibus, & infestationibus, hoc enim est, quod intendimus, nempe futuros obnoxios poenis sensibilibus, eò quod futuri sunt sub crudelissimi tyranni potestate. Nisi dicat, infantes nihil mali ex hujusmodi invasionibus, & infestationibus percepturos, quo quid dici potest ineptius, vexantur enim non à frigore, non à calore, sed à Dæmone, cui mille nocendi artes.

Simile etiam adducto argumento est illud, quod colligitur ex Epistolâ ad Rom. 9. *Sic autem Deus volens ostendere iram, & demonstrare potentiam suam attulit in multâ patientiâ vasa iræ, quæ perfecta sunt in perditionem.* Quæ vasa iræ ibidem vasa etiam contumeliæ appellantur ab Apostolo. Cum igitur infantes sint vasa contumeliæ, cui, quæso, loco illa Deus deputabit? Deus, inquit Fulgentius, vasa contumeliæ æterno semper arsur a deputabit incendio. Patres Africani in Epistolâ Synod. cap. 13. *Vasa contumeliæ sunt, quibus dicitur: Ite maledicti in ignem æternum, qui preparatus est Diabolo, & Angelis ejus.* Quod prius docuerat Africanæ Ecclesiæ Magister lib. 1. Oper. Imp. contra Jul. in fine: *Nos verò Deum quidem parvulorum opificem prædicamus, sed ex eadem massâ medium locum vasis, ubi nec in honorem fiant, neque in contumeliæ, quem non dedit Apostolus, non damus.* Considerent igitur adversarii, tantam esse potestatem Dæmonis in sua vasa, ut prius, ut inquit Christus Dæmonis triumphator, ligandus fuerit, quam ex ejus domo vasa raperentur; nec minuant, ut ait Sanctus Doctor, *fallaci sermone vires ejus, quem dixit veritas fortem.*

Certum igitur est, parvulos non baptizatos esse vasa contumeliæ in domo Dæmonis, è qua per Christum non sunt crepta, & captiva ibidem teneri à forti

armato custodienti atrium suum. Hanc tenebrosam domum Scholastici antiquiores dixerunt Limbum, in quo parvuli detinentur. Ita Sancti Thomas, Bonaventura, item Scotus, Ægidius, Durandus, Richardus, & alii communiter teste Bellarmino cap. 2. supra. Ex quâ doctrinâ, velint nolint, probatur poena sensûs. Pro quo notandum est, quod docet Sanctus Doctor lib. 2. 1. de Civit. Dei cap. 11. *Octo genera poenarum in legibus esse: damnium, vincula, verbera, talionem, ignominiam, exilium, mortem, servitutem.* Ergo cum parvuli præter poenam exilii, quam Scholastici vocant poenam damni, patiantur servitutem sub Dæmone, & carcerem, aliam profectò poenam patiuntur à poenâ damni. Qualis autem sit ista poena servitutis sub Principe tenebrarum, ac forti armato audivimus, supra à celeberrimo quodam Theologo dicente: *Hæc enim esset poena gravior, quàm poena sensûs.* Verissimè. Pone exempli gratiâ, Principem filios alicujus subditi non solum exilio mulctare, & paternâ etiam hereditate privare, sed illos quoque tyranno cuiuspiam in mancipia dividere, haud sanè exigua esset postrema ista poena captivitatis. Porro nulla peior, nulla acerbior, nulla atrocior captivitas est, quàm esse sub Dæmone, Phalaride, Dionysio, Maxentio crudeliore, tyrannorum omnium truculentissimo. Neque levis censura est poena carceris præcipue sub forti armato custodiente atrium. Id etiam alter à Societate Scriptor Neotericus non inficiatur; *gravissimam*, inquit Arriagâ 1. 2. disp. 52. num. 5. *poenam illam carceris fore, ubi veluti stipites nec videre, vel olfacere, nec gustare quid possent; sanè hæc sensibilis poena esset.* Undè plures ex iisdem Scholasticis Recentioribus, ne pueros poenâ carceris affligant, nescio quem tertium decipiendis parvulis faciunt locum, uti olim Pelagiani, teste Sancto Gelasio Papa, cujus proxima verba sunt, & Sancto Augustino sæpissimè ad affirmante, & irridente, sinxerunt.

Verùm quid dicent adversarii, si octo illa poenarum genera à parvulis sustineri probabimus? Poenam damni, & exilii ipsis concedunt, modò poenam captivitatis, & carceris ex Sacris literis clarè deduximus. De reliquis quatuor idipsum probamus. Vincula illos pati certum est, cum sint captivi, nec illa solvi possint, nisi prius ipse fortis armatus custos atrii alligetur. Patiuntur etiam poenam ignominie, sunt enim, teste Apostolo, *vasa contumelia.* Hinc Sanctus Doctor lib. 1. contra Jul. Oper. Imp. cap. 138. *Ex quâ tamen (mala) alios in Dei regnum adoptari fatemini, quos procul dubio vasa in honorem facta conceditis; alios verò non adoptari, quos facta vasa in contumeliam, nisi intelligenter consentiatis, imprudenter negatis. Neque enim, si non est poena damnationis, sicut vultis, non erit saltem contumelia imaginis Dei, separari à regno Dei.* Insuper patiuntur verbera, carent enim teste Morainio num. 17. *speciali Dei protectione, quâ ab ejus, scilicet Dæmonis, invasionibus, & infestationibus fiant immunes.* Nec putandus est adeò mitis hic Tyrannus, ut servos suos ne semel quidem flagris affligat. Satis sit, infantes esse vasa in illius domo, ut ait Christus, & captivos in familiâ Diaboli teneri, ut docet Sanctus Pater lib. cit. de Pecc. mer. cap. 34. Adde his poenam talionis, qui enim cum suo primo parente nollere esse sub Deo, facti sunt servi sub Diabolo. Tene aurea Sancti Doctoris verba lib. 14. de Civit. Dei cap. 15. *Iusta damnatio subsequuta est, talis quidem damnatio, ut qui custodiendo mandatum fuerat etiam carne spiritalis, fieret etiam mente carnalis: & quia suâ superbiâ sibi placuerat, Dei justitiâ sibi do-*

naretur; nec, sicut affectabat in suâ esset omnimodâ potestate, sed à se ipso quoque dissentiens sub illo, cui peccando consensit, pro libertate, quam concupierat, duram, miseramque ageret servitutem; mortuus spiritu volens, & corpore mortuus invitus: desertor æternæ vitæ, etiam æternâ, nisi gratia liberaret, morte damnatus. Mortem verò poenarum ultimam non solum corporalem, sed etiam spirituales incurrisse per peccatum univerlam Adami posteritatem certum est. Et quidè pueros ex peccato originali poenâ mortis secundæ mulctatos tradidit passim Sanctus Doctor. Lib. 1. ad Bonif. cap. 22. ait: *Aut si Evangelicis vocibus cogmini confiteri, nec vitam, salutemque posse habere parvulos de corpore exeuntes, nisi fuerint baptizati, qui vitæ, cur compellantur non baptizati secundæ mortis subire supplicium?* Mors autem secundæ ex cap. 20. Apocalypsis intelligitur, ubi hæc leguntur: *Et qui non est inventus in libro vitæ scriptus, missus est in stagnum ignis.* Et postea: *Infernus, & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secundæ.* Quare cum pueri sinè baptismo decedentes, non sint scripti in libro vitæ, dubio procul morti secundæ, hoc est, igni deputantur. Hoc argumentum & fuse, & eruditè ex Augustino urget Archiepiscopus Thuamensis in opusculo de hæc quæstione cap. 11. & 12. Scio, Morainium respondere num. 69. mortem secundam esse privationem visionis Dei. Sed hæc responsio rejicitur ab Augustino cap. 92. Ench. & lib. 13. de Civ. Dei cap. 8. & lib. 19. cap. 28. item à Sancto Fulgentio lib. 1. ad Monimum cap. 6. ubi ex sacris literis pronunciat, mortem primam esse, cum anima separatur à corpore, secundam verò cum eadem æternum punitur cum corpore.

Eadem Sancti Doctoris sententia probatur ex Concilio Africanis, & literis Innocentii Papa. Assertio de poenis parvulorum ab Ecclesiâ Africanâ inter fidei dogmata, teste Sancto Fulgentio, relata. Insigne pro eadem re Sancti Gelasi Papa testimonium.

Scholastici, qui in statuendis parvulorum poenis in diverfam ab Augustino sententiam abiere, publicarunt, ejusdem opinionem unum Augustinum patrum habere, ut loquitur Catharinus, eamque paucissimos sequi, ut ait Moraines. Imò Catharinus unum sibi opponens Augustinum scribit: *At magna, inquit, est auctoritas Augustini, magna profectò, sed veritatis, quæ jam patet longe major, longe major Pontificum auctoritas, & Ecclesiæ de cathedrâ docentis, & communis Doctorum sententiâ.* Quibus ille Auctor in veterum Patrum scriptis se planè hospitem prodidit; etenim Sancti Patris sententiam & Synodorum, & Pontificum testimonium confirmabimus, & iis quidem adeò evidentibus, ut minimè dubitem, quin Scholastici, si in eadem incidissent, ne latum quidem unguem ab Augustinianâ sententiâ discessissent. Rectè Scotus in 2. dist. 33. quæst. un. *Magistrorum Parisiensium placitum contra Augustinum stare dixit, quibus tamen totius Africæ vetustiores Episcopus opponemus.*

Et quidè veteres Parisiensis Scholæ Doctores, cum summa ingenia Scholæ subtilitatibus devovissent, parùm fuere in Synodorum, ac Patrum lectione versati. Hinc eruditionis defectu quasdam opinionones obtrudere, à quibus antiquioris Ecclesiæ magistri longius distarunt. Hoc in præsentî controversiâ patebit, in quâ Scholastici ex mancâ Pelagianâ hæreseos notitiâ, uti à receptâ antiquitatis sententiâ recesserunt, ita illorum plerique in quibusdam cum Pel-

Pelagianis convenere; quod etiam notavit cum laudis præfatione nominandus Cardinalis Bellarminus, cujus verba in calce ferè hujus controversiæ recitabo. Primi omnium Africani Patres Pelagianorum errores anathemate percuterunt in utraque Synodo Provincia Carthagenensis, itemque in alterâ Synodo Milevitanâ, dein in plenariis Conciliis, uti fusiùs libro priori Hiltoriæ Pelagianæ nobis descriptum est. In his autem sacris conventibus pœnas sensibiles puerorum sinè baptismo decedentium statutas esse demonstravit. Patres Synodi Carthagenensis in literis ad Innocentium apud Augustinum Epist. 90. hæc de Pelagianis scribunt: *Parvulos etiam propter salutem, quæ per Salvatorem Christum datur, baptizandos negant, ac sic eos moriferâ istâ doctrinâ in æternum necant, promittentes etiam si non baptizentur, habituros vitam æternam.* Patres verò Numidia Provincia in Epistolâ ad eundem Innocentium, quæ inter Augustinianas est 92. hæc ipsa scribunt de eisdem hæreticis: *Pueros quoque parvulos, sinullis innoventur Christianæ gratiæ Sacramentis, habituros vitam æternam, nequam præsumptione contendunt.* Innocentius Pontifex his literis acceptis, gravi rescripto novæ hæreseos falsitatem confixit: *Illud verò, inquit, quod eos vestra fraternitas asserit predicare, parvulos æternæ vitæ præmiis etiam sinè baptismatis gratiâ posse donari, per fatuum est:* Epist. 95. apud Augustinum. Itaque tum Synodi, tum Pontifex illam vitam æternam parvulis in originali peccato mortuis negarunt, quam Pelagiani eisdem pueris dabant. Vita autem æterna dicit perpetuam possessionem Dei animam beantis in regno cœlorum, & ex consequenti exclusionem cujuscunque miseriæ, cui vitæ opponitur æterna mors, quæ consistit in perpetuâ amissione summi boni, & perenni afflictione, ac cruciatibus in inferis. At Pelagiani nusquam ausi sunt dicere, pueros sinè baptismo ituros in regnum cœlorum, ut ex Serm. 14. de Verbis Apost. superius laudato exposuimus. Scribit de iisdem Augustinus lib. 1. de Pecc. mer. & rem. cap. 18. *Dicunt, parvulos recenti vitâ editos visceribus matrum, non propter remittendum peccatum percipere baptismum, sed ut spiritalem procreationem non habentes, creentur in Christo, & ipsius regni cœlorum participes fiant, eo modo filii, & hæredes Dei, cohæredes autem Christi.* Hinc idem Sanctus Doctor contra Pelagianos ait lib. 2. Oper. Imp. cap. 113. *Respondete, quid sitis, qui tot imagines Dei sinè ullius peccati merito separatis à regno Dei, & facitis duas æternas felicitates: Unam quæ sit in regno Dei: alteram, quæ sit extrâ regnum Dei.* Et lib. 1. ejusdem Operis cap. 132. tradit, parvulos juxtâ Pelagianos futuros in loco aliquo secundæ felicitatis, quem, inquit, talibus edificavit hæresis vestra. Ex his inferitur, vitam æternam, quam illi hæretici pueris promittebant, sitam fuisse in secundâ quadam felicitate, hoc est, minori eâ, quâ fruebantur beati in regno cœlorum. Nam cum ibidem pueri nullos cruciatibus per totam æternitatem passuri essent, æternum felices vivere ab ipsis dicebantur. Scribit Sanctus Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 6. Deum animæ per peccatum mortuæ duplicem insuper mortem comminatum: *Primam in separatione animæ, & corporis: secundam in æternâ cruciatione animæ, & corporis.* Ac per hoc primam, quâ discedente animâ caro sola moritur: secundam verò, quando rediens in carnem anima in eadem, & cum eadem, in quâ peccavit, carne torquetur. Primæ morti opponitur vita temporanea, alteri verò vita æterna, quando anima perpetuâ felicitate fruatur; quâ de relegatur Augustinus lib. 20. de Civ. Dei cap. 6. Ita-

que vita æterna infantium ex Pelagianorum sententiâ illa est, quæ opponitur morti secundæ, quæ idèd ex Augustino lib. 18. ibidem cap. 28. *secunda mors dicitur, quia nec anima ibi vivere dicenda est, quæ à Dei vitâ aliena erit, nec corpus, quod æternis doloribus subjacebit.* Quare cum Synodi Africanæ, ac Sanctus Innocentius damnarint dicentes, pueros sinè baptismo defunctos habere vitam æternam, exploserunt secundam illam felicitatem, quam extrâ regnum Dei Pelagiani infantibus promittebant, & ex consequenti decrevere, eosdem subituros etiam mortem secundam, quæ beata vitæ opponitur. Cæterum vita illa æternum beata, quam Pelagiani pueris destinabant, antè Synodos Africanas rejecta fuit in Concilio Diospolitano anno 415. ubi cum objectum fuisset Pelagio, Cœlestium ipsius discipulum docuisse, *infantes etiam si non baptizentur, habere vitam æternam,* negavit se illa dixisse. Hinc Pelagium premebat Augustinus Epist. 106. ad Paulinum Nolanum pueros sinè gratiâ regenerationis in Christo *non habere in se vitam, ac per hoc pœna sempiterna obnoxios.*

Conrius, ac Moraines existimarunt, vitam æternam, quam parvulis Pelagiani pollicebantur, sitam fuisse in visione clarâ Dei extrâ tamen regnum cœlorum. Undè responderi potest his, quæ huc usque deduximus, Synodos statuisse, pueros non posse sinè baptismo frui vitâ æternâ, hoc est, visione clarâ Dei, nec tamen statim inferri, morte secundâ juxtâ totam suam latitudinem plectendos, sed prout hæc tantum dicit privationem visionis Dei, non quatenus continet cruciatibus, & æterna supplicia animæ, & corporis. Sed hæc sententia nullâ ratione admitti potest, si consideremus, quid Pelagiani nomine regni cœlorum intelligerent. Et licet Moraines num. 55. dicat, eosdem id *non satis expressisse,* colligitur tamen, quæ fuerit illorum sententia ex Juliano lib. 6. Oper. Imperf. cap. 37. ubi ait: *Multò maxime congregatio omnis glorificata Sanctorum esse Deo subiecta non desistat, sed totum corpus dignum regno cœlorum, quod sub Christi capite construitur, divinæ voluntati perfectâ affectione cohærebit, ut extinctâ omni cupiditate culparum, Deus & contineat cunctos, & compleat.* Ex his inferitur, Pelagianos non promississe pueris visionem beatam; etenim videns Deum, divinæ voluntati perfectâ affectione cohæret, ut extinctâ omni cupiditate culparum, Deus & contineat eundem, & compleat. Quare pueri fruentes visione clarâ Dei, reapse forent in regno Dei, quod illi negabant. Rursus Sanctus Augustinus ubique premit Pelagianos negantes peccatum originale, quod pueri exclusi à regno cœlorum immeritò, & injustè tantâ miseriâ torquerentur. Lib. 2. Oper. Imp. cap. 113. *Ac tandem aliquando, inquit, extrâ regnum Dei infelices futuros fatemini parvulos non renatos. Dicite ergo hujus infelicitatis meritum verbosi, & contentiosi, qui negatis originale peccatum.* Et lib. 4. cap. 99. ait: *Ipsam etiam regnum sic amatis, ut non ibi esse, non saltem levem pœnam credatis hominis esse, sed nullam.* Quod si Pelagiani extrâ regnum Dei dabant parvulis visionem Dei, haud congruenter Augustinus contra ipsos inferebat, pueros futuros infelices, & pœnæ subiectos. Nam videns Deum, possidet summum bonum, nec ullo pacto potest esse infelix, aut alicui pœnæ obnoxius. Præterea Sanctus Pater libro 2. Oper. Imp. cap. 113. his instat Juliano, & collegis: *Dicite, obsecro, in eâ felicitate, quæ extrâ Dei regnum erit, ullusne regnabit, an nullus? Si nullus, liberior erit procul dubio sinè ullo Rege illa felicitas.*

Si verò ullus in eâ regnabit, quis erit Rex imaginum Dei, qui non erit Deus? At in illâ secundâ felicitate pueri fruere vifione Dei, & profectò Deus in illis regnaret, nec eo dilemmate Augustinus aduersarios perculisset. Etenim Deus clarè visus, regnat solus in animâ videntis, & omnes ejusdem actus regit, ac moderatur. Itaque Pelagiani beatitudinem naturalem pueris destinabant, uti enim illi naturaliter innocentes ab iisdem asseriebantur, ejusdem etiam ordinis beatitatem invexere, in quo tamen dogmate nunquàm, quid sentirent, nostris innotuit; undè Augustinus, alique Patres eorundem sententiam planè se non percipere fassi sunt. Ille lib. de Præd. Sanctior. cap. 13. narrat, à Pelagianis promitti pueris *nescio cuius felicitatis locum*, & in libro de Hæresibus cap. 88. *æternam & beatam QUANDAM vitam suam.* Idem habet lib. 1. de Orig. animæ, cujus verba mox referam. Ipse Pelagius dicere solebat: *Quòd eant nescio*, ut ex Augustino superius dictum est.

Redeo ad Africanas Synodos. In Concilio celebrato anno 418. Carthagine contrà Pelagianos, in quo hic canon in vetustis codicibus statutus legitur.

Jo. 14. *Item placuit, ut si quis dicit, idèd dixisse Dominum: In domo Patris mei mansiones multæ sunt, ut intelligatur, quia in regno cælorum erit ALIQUIS MEDIUS, aut ULLUS ALICUBI LOCUS, ubi beatè vivant parvuli, qui sinè baptismo ex hac vitâ migrarunt, sinè quo in regnum cælorum, quod est vita æterna, intrare non possunt, anathema sit. Nam cum Dominus dicat: Nisi quis renatus fuerit ex aquâ, & Spiritu sancto non intrabit in regnum cælorum, quis Catholicus dubitet, PARTICIPEM FORE DIABOLI, qui coheres esse non meruit Christi? Qui enim dextrâ caret, SINISTRAM PROCUL DUBIO PARTEM INCURRET.* In Histor. Pelag. lib. 1. cap. 13. hunc canonem recitavi, ubi ex Photio ostendî, in antiquis codicibus scriptum fuisse, quod etiam testatur Binius, licet à nonnullis omissus sit, de quo nolo cum quopiam contentionis finem ducere. Interim hoc ipsum Sancti Augustini testimonio confirmabo, qui lib. 2. de Orig. animæ cap. 12. scribit: *Novellos hæreticos Pelagianos justissimè Conciliorum Catholicorum, & Sedis Apostolicæ damnavit auctoritas, eò quòd ausi fuerint non baptizatis parvulis dare quietis, & salutis locum etiam præter regnum cælorum.* Undè satis verisimile fit, laudatum canonem reapse fuisse ab Africanis Synodis exaratum. Illud verò observandum venit, idèd Patres negasse *alium alicubi locum*, quia duo tantum loca nominantur in sacris literis, nempe dextra, & sinistra Judicis; undè asserunt, pueros futuros in sinistra, & ex consequenti *participes fore Diaboli.* In eodem libro de Orig. animæ cap. 9. scribit Sanctus Pater: *Non baptizatis parvulis nemo promittat inter damnationem, regnumque cælorum quietis, vel felicitatis CUIUSLIBET, atque UBILIBET quasi MEDIUM LOCUM. Hoc enim eis etiam hæresis Pelagiana promisit.* Quare, cum illa opinio de quasi medio loco, nempe inter inferorum pœnas, & gaudia regni cœlestis, inter errores hæresis Pelagianæ Augustinus recensuerit, constat, eandem & ab Africanis Patribus, qui contrà illam hæresim diligentissimè excubuerunt, damnatam fuisse, quod ex dicendis clarissimè apparebit.

His addam Synodum Byzacenorum Patrum in Sardiniam à Thrasamundo Rege Vandalorum Ariano relegatorum sententiam. Cum Constantinopoli graves de Divinâ Gratiâ lites agerentur, nonnulli Monachi pro iisdem componendis Romam profecti, auditâ Africanorum Antistitum in Sardinia exulum famâ, legationem ad eosdem destinarunt; librum

etiam miserunt de Incarnatione Domini, & Divinâ gratiâ à se ipsis conscriptum, rogantes ut de eodem iudicium ferrent. Byzaceni Patres, cum communi consilio, quid memoratis Monachis rescribendum foret, deliberassent, Fulgentio Episcopo Ruspensi injungere, ut decreta à Patribus in literas mitteret, qui è vestigio librum exaravit inscriptum de Incarnatione, & Gratiâ. In eo autem Augustini sententia de pœnis puerorum apertissimè traditur; etenim cap. 14. inquit: *Quæ iustitia est, ut imago Dei, quæ nihil potuit per se ipsam delinquere, si non redimatur sanguine filii Dei, in regnum Dei non permittatur intrare? Quòd utique quisquis non ingreditur, INTERMINABILIBUS IGNIS ÆTERNI CRUCIABITUR POENIS. Quâ igitur iustitiâ Deus justus infantibus sinè peccato nascentibus ingerit pœnam, in quibus pœna non invenit causam? Item cap. 30. hæc scribuntur: *Quomodo infantibus, qui baptizantur, & in eadem infantiâ moriuntur, donat æternam salutem, quorum bonam nec expectat, nec invenit voluntatem? Item alios quomodo sinè baptismo mortuos ÆTERNIS CRUCIATIBUS damnat, cum in eis nullam culpam male voluntatis inveniat? Nomen istos inimicos gratiæ Dei, nec defensores humani, sed deceptores arbitrii ad hoc sua perversitas cogit, ut Deum putent iniquum in obitu omnium parvulorum, ubi nullâ interveniente vel bonitate, vel malitiâ voluntatis, alios vident potiri regno, alios INTERMINABILI DEPUTATOS INCENDIO? Hic liber inter volumina Sancti Fulgentii recensetur, quòd ab ipso dictatus fuit, at eundem à Synodo approbatum, ac ad Monachos Romam missum patet ex hoc ejusdem initio, ubi Episcopi Byzaceni nominantur: *Dilectissimis, & in Christi fide, atque gratiâ plurimum amplectendis sanctis Fratribus, Petro Diacono, Joanni, Leontio, & alii Joanni, cæterisque fratribus &c. Dacianus, Fortunatus, Boetius, Victor, Scholasticus, Oronius, Vindicianus, Victor, Januarius, Victorianus, Photinus, Quodvultdeus, Fulgentius, Felix, & Januarius in Domino salutem.* Quindecim igitur Episcopi doctissimi, ac sanctissimi in Augustini sententiam pedibus ivere. Nec obstat, laudatum volumen fuisse Fulgentii manu exaratum, qui Augustini Patris sententiam mordicus tuebatur; nam in omnibus Synodis uni alicui ob eruditionem, & eloquentiam insigni injungi solet, ut publica Patrum decreta literis mandet. Scribit discipulus Fulgentii cap. 20. de Vitâ ejusdem: *Post deliberationis autem longissimas moras, quicquid definitio communis invenerat, eloquenter allegandum sensibus cætorum, Beato Fulgentio dimittebatur.* Et postea: *Propterea quancumque rescriberent consulentibus, Episcoporum nomina cunctorum dicebantur in titulo, sed solius Beati Fulgentii sermo tenebatur in stylo.* Quare ea omnibus Byzacii Patribus, quorum tum temporis Dacianus erat Primas, sententia stetit. Habemus etiam Epistolam Synodicam eorundem Antistitum, inter quos tamen Fulgentius non nominatur, quam publicavit Sirmondus, & inter Opera Fulgentii Tom. 6. Bibl. Patrum Edit. Colonien. A. 1618. recensetur, in cujus cap. 8. eadem sententia traditur: verba inferius recitabo.**

Volo hic evidenter ostendere, antiquitùs in Africanâ Ecclesiâ, in quâ quadringenti sexaginta sex Episcopi numerabantur, ad eò certum fuisse, pueros sinè baptismo defunctos puniri in inferis pœnâ sensibili, ut id inter fidei dogmata relatum fuerit. Cum Petrus Diaconus vir doctissimus, ut ex ejusdem libro de Incarnatione, & Gratiâ constat, in Orientem transfurus esset, rogavit per literas Sanctum Fulgentium, ut brevem fidei Catholicæ synopsis ad se mitteret,

teret, cui se conformare posset, intelligebat enim plures hæreses passim toto Oriente grassari. Fulgentius librum eidem misit in scriptum de Fide ad Petrum, quæ de re dixi lib. 2. Hist. Pelag. cap. 19. In eo autem volumine quadraginta dogmata ad Catholicam fidem pertinentia recitat, eaque in singula capita digerit, quæ ita inchoantur: *Firmissimè tene, & nullatenus dubites*. Primum dogma recitatur cap. 4. Cum verò cap. 26. posuisset dogma XXIII. de peccato originali, capite insequenti 27. hæc scribit: *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, non solum homines san- ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sive in uteris matrum, sive cum de matribus nati sine Sacramento sancti baptismatis, quod datur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, de hoc seculo transcunt, ignis æterni sempiterno supplicio puniendos, quia etsi propriæ actionis peccatum nullum habuerunt, originalis tamen peccati damnationem carnali conceptione, & nati- vitate traxerunt*. Hoc XXIV. dogma, seu ut ille loquitur, capitulum de Fide Petro credendum proposuit; & cum postea reliqua capitula recitasset, hæc habet cap. 44. *Hec interim quadraginta capitula ad regulam veræ fidei firmissimè pertinentia fideliter crede, fortiter tene, veraciter, patienterque defende. Et si quem contraria his dogmatizare cognoveris, tanquam pestem fuge, & tanquam hæreticum abijce*. Ita enim ista, quæ posuimus, fidei Catholica congruunt, ut si quis non solum omnibus, SED ETIAM SINGULIS voluerit contraire, in eo quod singulis horum contumaciter repugnat, & his contraria docere non dubitat, hæreticus, & Christianæ fidei inimicus, atque ex hoc omnibus Catholicis anathematizandus appareat. Itaque testatur Fulgentius, parvulos cum solo originali peccato morientes ignis æterni sempiterno supplicio puniendos, & id ad regulam veræ fidei pertinere, & tanquam hæreticum abijciendum, qui eidem dicto voluerit contraire. Hæc non indigent interprete, sed tantum lectore. Quis autem ex his non intelligat, Africanam Ecclesiam Augustini sententiam de pœnis infantium inter fidei dogmata recensuisse? Neque enim omnium Afrorum Episcoporum doctissimus eam in re deceptus dici potest, vel alios voluisse decipere, proprias opiniunculas pro inconcussis Ecclesiæ dogmatibus venditando. Qualis verò, quantum fuerit Fulgentius ex ejusdem gestis patet. Hæc sufficiat ex cap. 20. libri de Vita ejusdem dixisse: *Sexaginta quippè, & 20 amplius Episcopos tunc catena ligabat exilii, quorum lingua, & ingenium Beatus Fulgentius Episcopus fuit*. Tot ejusdem libri editi eximiam ipsius doctrinam abundè manifestant. Vide quæ de eodem dixi lib. 2. Hist. Pelag. cap. 21. & 24.

Hoc ipsum colligitur ex Augustino qui lib. 1. de Pecc. mer. & rem. cap. 28. asserentes pueros futuros in medio quodam loco nuncupat *malè credentes*. Idem in lib. de Prædest. Sanctior. cap. 12. ait: *Cum moriuntur infantes, aut merito regenerationis transeunt ex malis ad bona, aut merito originis transeunt ex malis ad mala*. Hoc Catholica fides novit. Præterea lib. 5. contra Jul. Oper. Imp. cap. 64. ait: *Inter reprobos sunt certè plurimi, qui si ex hac vitâ abriperentur infantes, secundum falsam vestram hæresim penitus ab omni, secundum autem Catholicam fidem à damnatione gravissima tollerentur*. Certum est, eam pœnam à Catholicâ fide in parvulis asseri, quam Pelagiani inficiabantur; at hi pœnam damni, hoc est, exclusionem à regno cœlorum libenter concedebant. Hinc dixit Augustinus Serm. 14. de Verb. Apost. *Videris enim tibi misericors, quia non auferis ei vitam, DAMNAS tamen, quem separas à regno cœlorum. DAMNAS, non eum percutis,*

sed in EXILIUM MITTIS. En Pelagiani pueros non percutiebant, hoc est, pœnâ sensus illos nequaquam mulcebant, sed pœnâ tantum damni, in exilium illos mittendo. Quare Augustino teste, Catholica fides tradit, parvulos percuti, & non tantum in exilium mitti, quod Pelagiani ultrò fatebantur. Rursus tract. 67. in Joannem hæc ait: *Proinde respiciendi sunt à corde Christiano, qui putant, idè dictum, multas esse mansiones, quia extrâ regnum cœlorum erit aliquid, ubi maneat beati innocentes, qui sine baptismo ex hac vitâ emigrarunt, quia sine illo in regnum cœlorum intrare non poterunt*. Hæc fides, non est fides; quoniam non est vera, & Catholica fides. Et tamen videmus, plures Scholasticos beatitudinem naturalem perfectissimam citrà dolores, & tristitiam parvulis promittere extrâ regnum Dei, quorum sententia minus tolerari potest, quàm illa Pelagianorum, quia isti contende- bant infantes esse innocentes, & nullâ culpâ coinquinatos; undè non adèd grave absurdum videbatur, quandam eisdem felicitatem præparare, cum tamen Scholastici, nec ignobiles, asserant cum Ecclesiâ Catholicâ, pueros esse originali labe infectos, sub potestate Dæmonis, filios iræ, nec postea dubitent, eisdem beatam quandam vitam promittere.

Sed ex eadem Africâ ad Romanam Apostolicam Sedem evectus Sanctus Gelasius Papa adèd aperit Augustinianam sententiam confirmavit, ut nihil solidius hac in disputatione adduci possit. Hic in Epistola ad Episcopos per Picenum contra Senecam delirum senem Pelagianum missâ scribit: *De parvulis autem quod asserit, sine baptismo pro solo originali peccato non posse damnari, satis impia, satis profana propositio est*. At Pelagiani nunquàm sine baptismo regnum cœlorum pueris promiserunt, sed nescio quem tertium locum inter cœlum, & inferos. Audiatur laudatus Gelasius: *Nihil est ergo, quod dicant, quod non renati infantes tantummodò in regnum cœlorum ire non valeant, non autem perpetuâ damnatione puniantur*. Ubi cum Pontifex præter exclusionem à regno cœlesti, quæ est pœna damni, decernat, pueros perpetuâ damnatione puniri, palàm fit, eundem Augustini sententiam approbasse, & concludit: *Dicant igitur in morte perpetuâ constituti, si non estimentur esse damnati*. TOLLANT ERGO DE MEDIO NESCIO QUEM IPSI TERTIUM, QUEM DECIPIENDIS PARVULIS FACIUNT, LOCUM. Ita arguit Pontifex. Pueri sunt damnati, ergo tollant de medio tertium, quem decipiendis parvulis faciunt, locum. Ex quibus patet, in antecedenti loqui Gelasium de damnatione apud inferos, quæ pueri perpetuæ, hoc est, secundæ mortis supplicia sustinent; undè rectè infertur, tollendum esse de medio tertium locum. At cur TERTIUM dicit? Nisi ut duo tantum loca esse declaret, nempe cœlum sedem beatorum, & inferos carcerem damnatorum. Quod defensores Augustinianæ sententiæ tortores puerorum à Scholasticis nuncupantur, longè graviori censurâ eisdem Gelasius perculit, dum illos *deceptores parvulorum* Apostolici oris sententiâ pronuciavit, quippè qui eisdem secundæ felicitatis locum inani asseveratione promittebant. Imò ibidem tertium illum locum explodit, motus eodem testimonio sacrarum literarum, quod initio ex Augustino adduximus. Etenim scribit Pontifex: *Tollant ergo de medio nescio quem ipsi tertium, quem decipiendis parvulis faciunt, locum. Et quia non nisi dexteram partem legimus, & sinistram, non illos faciant IN SINISTRA REGIONE sine baptismo permanere, sed baptizatos sinant ad dexteram salutarem sacræ regeneratione transferri*. Quare Gelasius Papa non modò

modò Sancti Doctoris sententiam, verùm etiam ejusdem quoque rationem approbavit. Porro definitiva illa sententia est: *Tollant ergo de medio nescio quem ipsi tertium, quem decipiendis parvulis faciunt, locum.* In quibus dum dicit *nescio quem*, declarat nec scire se, nec inquirere, quanam, aut ubinam esset secunda felicitas parvulis à Pelagianis promissa, sed ob id eorum dogma damnare, quòd tertium locum facerent inter regnum cœlorum, quod dandum est iis, qui erunt in dexterâ, & inferni pœnas, quæ destinantur iis, qui erunt in sinistra. Ex his jure Gelafius appellatur à Gabriele Vasquez 1. p. disp. 91. num. 75. *per omnia Augustinians.* Et quidè in eandem epistolam, ut aliàs notavimus, totius Augustinianæ contrâ Pelagianos doctrinæ succum valentiorum contraxit. Undè cum ex CLEMENTIS PONT. MAX. indulto ejusdem Sancti Pontificis memoriam quotannis Augustiniana familia recolendi facultatem impetrasset, inter precum officia ejusdem vitæ synopsi insignem Gelafii ergà Sancti Patris Augustini doctrinam cultum inseruit. Gelafii laudes recitat Dionysius Exiguus in Epistolâ ad Julianum Presbyterum, in quâ ejusdem Pontificis doctrinam, pietatem, ac exantlatos pro Orthodoxâ fide labores eximie commendat. Has literas leges in calce prioris partis collectionis Romanæ Lucæ Holstenii.

Idem Augustini assertum Patrum, ac plurimum Theologorum, etiam Recentiorum auctoritate probatur.

Amen Patrum, ut par est, Hieronymus ducet, qui propius in Palæstinâ cum Pelagio veluti collato pede certavit. Edidit ille dialogos contrâ eundem hæresiarcham, in quibus sub nomine Critoboli Pelagium, sub nomine verò Attici virum Catholicum colloquentes induxit. Itaque Critobolus obiicit in fine tertii libri: *Oro te, quid infantuli peccavere? Nec conscientia eis delicti imputari potest, nec ignorantia, qui juxta Jonam Prophetam manum dextram nesciunt, & sinistram. Peccare non possunt, & possunt perire, genua labant, vagitus verba non explicant, balbutiens lingua ridetur, & æternæ miseræ cruciatus miseris præparantur.* En Pelagius exprobat Catholicis veluti quid absurdum puerorum in alienâ vitâ cruciatus. Quid his reponit Hieronymus, an fortè illa Annati verba: *negamus crudelem consequentiam?* Lib. 8. sui Augustini cap. 1. pag. 858. Haud equidè: sed ex Paulo Apostolo peccatum originale probat, ut pueris tormenta non injustè infligi videantur. Eadem pœna sensibilis infantium asseritur à Sancto Avito Antistite Viennensi, qui anno Domini 500. in Galliis floruit. Etenim in carmine ad Fulcinam sororem hæc eleganter scripsit.

*Omnibus id verò gravius, si fonte lavaci
Divini expertem tenerum mors invida natum
Præcipitat, durâ generatum sorte GEHENNÆ,
Qui mox ut matris cessavit filius esse,
Perditionis erit: tristes tunc edita nolunt,
Quæ FLAMMIS tantum gemerunt pignora matres.*

Fuit autem Alcimus Avitus Præsul doctissimus, ac Synodo Epaunensi, aliisque præsedidit. Huic autem supparem dabo Sanctum Fulgentium Ruspensem Episcopum, qui eidem Avito convixit. Hic in lib. de Fide ad Petrum Diaconum sententiam eandem tanquam de fide tenendam docuit cap. 27. cujus verba superius laudavimus. Idem lib. 1. de Verit. prædest.

& grat. cap. 12. ait: *Nulla igitur est causa diversitas in infantibus, quæ faciat unum eligi, alterum reprobari. Si verò parentum consideretur voluntas, illi, qui Christiani sunt, ut eorum filius baptizaretur, sollicitè voluerunt, instantissimè curaverunt: quorum tamen filius antequàm baptizaretur morte præventus, æTERNIS EST IGNI BUS deputatus.* Capite etiam 14. scribit: *Causa verò majorum, atque minorum, qui sine baptisate cursu vitæ præsentis in infidelitate consummant, quantum attinet ad communionem originalis peccati, una est. Ex hac utriusque ibunt in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, quia in eis chirographum, quo sibi eos deceptoris nequitia subdidit, Salvatoris gratia non delevit.* Et statim: *Reddet unicuique secundum opera sua, ut non solum pro originali peccato æTERNIS IGNI BUS ARDEANT, (quibus ARSURI sunt sine baptisate morientes etiam parvuli, qui nihil boni, aut mali egerunt) sed etiam pro suâ voluntate malâ tantò deterius torqueantur, quanto amplius propria iniquitatis adiiciunt.* Hi Fulgentii libri eximie commendantur à Patribus Africanis in Sardinia pro fide Orthodoxâ exultantibus in Epistolâ Synodicâ cap. 18.

At sæculo eodem desinente Sanctus Gregorius Magnus, & insequenti ineunte Sanctus Isidorus Hispanensis Augustini sententiam approbarunt, quippè quæ communis tum temporis in Ecclesiâ habebatur. Gregorius lib. 9. Moral. cap. 12. in illa Job: *Et multiplicabit vulnera mea etiam sine causâ, hæc scribit: Nonnulli etenim prius à præsentis luce subtrahuntur, quàm ad proferenda bona, malæ merito activæ vitæ perveniant. Quos quia à culpâ originis sacramenta salutis non liberant, & hic ex proprio nihil egerunt, & illuc AD TORMENTA PERVENIUNT. Quibus unum vulnus est, corruptibiliter nesci, aliud carnaliter emori. Sed qui post mortem quoque æterna mors sequitur, occulto eis, justoque judicio etiam sine causâ vulnera multiplicamur; PERPETUA quippe TORMENTA PERCIPIUNT, qui nihil ex propria voluntate peccaverunt.* Et postea: *Districte judex, quâ eos animadversione trucidat, quos culpa propria actionis damnat, si & illos IN æTERNUM PERCUTIT, quos reatus arbitrii non addidit?* Hæc aded clara sunt, ut Moraines dicat, Gregorium ea non ex sensu Ecclesiæ, sed ex propria opinione asseruisse. Sanctus Isidorus lib. 2. differ. spirit. num. 26. idem tradit iniquiens: *Illud tamen tenendum est, parvulorum animas nexu peccati originalis esse adstrictas, quæ nisi percipiant baptisatis Sacramentum, regni cœlestis participes esse non possunt, sed cum carne, & commune habebunt peccatum, & pari judicio DAMNABUNTUR IN IGNEM æTERNUM.* Et lib. 1. senten. cap. 22. ait: *Pro solo originali reatu luunt IN INFERNO nuper nati infantuli PœNAS.* Erat ergo certa in Latinâ Ecclesiâ illa assertio de pœnis puerorum, quàm Augustinus, Fulgentius, ac Synodi in Africâ docebant, quam Gelafius, ac Gregorius Sanctissimi Pontifices in Italiâ tradebant, quam Sanctus Avitus in Galliâ, & Sanctus Isidorus in Hispaniâ citrà dubium asserabant. Eandem verò diutius usque ad Scholasticorum ætatem viguisse existimo. Sanctus Prudentius Episcopus Tricassinus, qui floruit anno 850. in libro de Prædest. cap. 16. ait: *Quæ punitio bisariam dividitur, & nunc in absolutioe animæ à suo corpore comparat a hujus primæ prævaricationis merito, quod ab ipsâ radice in omne posteritatis ejus genus transfusum, atque imatum est, & postmodum IN GEHENNA, quæ tam hujus, quam aliorum multiplicitate criminum libidinosâ perversitate contractorum acquisita est.* Et inferius de parvulis scribit: *Extra baptisati gratiam morientes, non suo, sed protoplasti peccato PERPE-*

TUA PLEXIONE DAMNANTUR. Ex Angliâ veniat Anselmus, qui in lib. de Concep. Virg. & Pecc. orig. cap. 22. hæc docuit: *Sed cum nemo dubitet, quia pœna non sequitur imparia peccata, in hoc tamen similis est & personalis, & originalis peccati damnatio, quia nullus admittitur ad regnum Dei, ad quod factus est homo, nisi per mortem Christi, sine quo non redditur, quod pro Alâ peccato debetur, quamvis non omnes pariter in inferno torqueri mereantur. Nam post diem iudicii nullus erit Angelus, aut homo NISI AUT IN REGNO DEI, AUT IN INFERNO.* Explodit tertium illum locum felicitatis secundæ, quem plerique parvulis promittunt. Ultimus accedat Sanctus Aelredus Sancti Bernardi contemporaneus in libro 1. Speculi charitatis cap. 14. Cum sibi objecisset: *Parvulos quæ ratio addidit damnationi, quos nec creatio malos, nec propria voluntas fecit injustos?* Respondet: *Quid enim? Injustum æstimas, ut lignum inutile, & infructuosum ignis depascat? Cogita quæso totum humanum genus quasi lignum aridum, lignum infructuosum, lignum in ipsâ radice vitiatum, ut potè veneno antiqui serpentis insictarum, iustissimè additum flammis, igni destinatum, ad iudicium damnationi. Quid ergo? Ingratum te præbes, & lignum inutile, quod quidam ramusculi à tuâ præmorta præcisi radice eripiuntur incendio, quatenus stipiti cuidam fructuoso inseri pristina libertati donentur.* Huius Sancti regulam lege apud Holstenium pag. 187. partè 2. Collectionis Romanæ. Ex his patet, quàm falsò dixerit Adamus, omnes Patres contra Augustinum stare. Certè neque Pater Suarez, neque Vasquez cum Augustino eâ in re conveniunt, at benè Sanctum Doctorem secuti sunt omnes Latini Patres, qui controrsam illam quoquo modo attingerunt, in quorum lectione Adamus totus hospes fuit.

Hæc itaque antiquæ Ecclesiæ, ac Sanctis Patribus de infantium pœnis sententia sterit, donec post ducentefimum supra millefimum annum Christianæ epochæ novæ opiniones à Scholasticis procreasæ sunt. Qui si in Patrum voluminibus tantum studii, ac laboris possuissent, quantum Aristoteli explicando impendere, profectò Sancti Augustini sententiam non obduxissent, neque eorum plerique Pelagianorum opinionem, quod naturalem illam puerorum beatitatem attinet, hominum mentibus tam altè infixissent. Verùm tanta fuit vis veritatis, ac tantum Augustini auctoritas valuit, ut plerique etiam Scholasticorum pedibus in Augustini sententiam irerint. Primus fuit Gregorius Ariminensis subtilissimus antiquæ Parisiensis scholæ Doctor, qui pœnas sensibiles infantium acerrimè sustinuit in 2. sent. dist. 30. quæst. 3. Nullus autem veterum Scholasticorum in Augustini lectione Gregorium superavit. Hanc illi laudem ultrò Recentiores tribuunt. Dicitur à Vasquez 1. 2. disp. 185. num. 13. *apprimè in Augustini doctrinâ versatus.* A Vandero appellatur *vir doctissimus, & si quis alius doctrinæ Augustinianæ per studiosus* Disp. 1. de liber. Dei num. 23. Addit Fasolus 1. p. q. 23. art. 1. dub. 3. num. 34. *cujus libri Augustini auctoritatibus, & sententiis passim abundant.* Idem nuncupatur à Raynaudo *homo in Augustini lectione versatissimus.* In cens. inoff. * cens. num. 2. Denique Decampius scribit: *Gregorius Ariminensis, quem non vitæ tantum instituto, sed etiam doctrinâ Augustinianam fuisse norunt omnes, qui vel strictim ejus libros attingerunt.* Lib. 3. de Hæresi Janf. disp. 3. cap. 20. *Quæ consultò hic inserui, ut planum fiat, quantum fidei Ariminensi præstandum sit, ubi de Augustini mente disputatur. Video enim, hunc insignem Doctorem plerisque*

sententias tanquàm verè Augustinianas defendere, quas tamen Recentiores veluti portenta, ac paradoxa prorsus anti-Augustiniana rejiciunt. Hic itaque vir subtilissimus Augustini auctoritatem communi illius ætatis Scholasticorum sensui præposuit. Albertus etiam Magnus in Summâ tract. 18. probabilem Augustini sententiam fatetur; uti etiam Polmanus Doctor Duacensis in calce Breviarii Theologici nu. 469. Consentunt Sohnius tract. de Extremo iudicio cap. 6. & 7. Driedo lib. 1. de Grat. & Lib. arb. tract. 3. cap. 2. par. 1. Ex Augustinianâ familiâ præter Gregorium fusè eandem sententiam tuentur Augustinus Musæus in Apolegetico ad Paulum III. Alipius Reylof Belga lib. 8. de animâ ad mentem Sancti Patris Augustini cap. 2. §. 13. Michael Paludanus insignis Doctor Lovaniensis in Epistolâ ad Conrium Archiepiscopum Thuamensem, quæ legitur in limine libri ejusdem Conrii mox laudandi. Denique Carolus Moreau Gallus tomo 1. sui Tertulliani par. 2. pag. 89. & seq. ait: *Attendant & hi, qui solam pœnam damni in eis admittunt, se ab antiquo Ecclesiæ, & Patrum sensu esse remotissimos.* Ibi enim plura Patrum testimonia laudat, quæ tamen de damnatione genericè sumptâ intelligendos esse facillè adversarii dicent, neque enim Gelasi, Aviti, Isidori, Prudentii, aliorumque auctoritates produxit, quas nos superius attulimus. Hic tamen Augustinianos plurimum debere fateor doctissimis Seraphicæ familiæ Patribus, totidem enim pro Augustinianâ sententiâ, quot ex nostris, stare video. Alphonfus à Castro insignis Theologus in lib. adver. hæres. V. Baptismus ait, pueros originali infectos esse *gehennæ obnoxios.* Matthias Hauzerus idem docet tom. 2. Anatomie Augustinianæ pag. 764. Joannes Poncius Hibernus disp. 18. Cursus Theologici totâ quæstione 6. & in com. in 2. sent. Scoti d. 33. Pater Macedo lib. 4. de Clavibus cap. 18. contr. de pecc. orig. sect. 3. quorum omnium studia vici Florentius Conrius Archiepiscopus Thuamensis integro pro Sancti Augustini assertionem volumine evulgato, in quo fuisse ex sacris literis, & Augustino sensibiles infantium pœnas demonstravit. Patrum tamen testimonia omisit, unus enim Augustinus instar omnium illi fuit. Hic autem cum cap. 2. retulisset, plerisque eâ in opinione versari, Augustinum in excessus prolapsum, quæ Recentiorum cantilena est, haud sibi temperare potuit, quin exclamaret: *O vocem non solum miræ animositate plenam, sed injuriæ in Augustinum, ejusdem sanctos Conmagistros, & in ipsam Sedem Apostolicam fortè plenissimam!* Videò, hunc doctissimum Antistitem vocari à Morainio novorum Dogmatistarum prodromum, cum tamen antiquissimam Patrum sententiam propugnaverit. Ad quod in limine libri Augustini nomen inscripsit, ac peregrinum Jerichontinum in alio volumine descripsit, in quo humanæ naturæ status juxta Augustini mentem egregiè explicuit, hinc & nuperis, quos appellat, Dogmatistis præcursor datus; tantum Conrio stetit, Augustinum defendisse! Hi ergo subtilissimæ Scholæ Professores, licet aliàs Scoto addictissimi, cum Magistrum in præsentia controversiâ cum Augustino minus convenire intelligerent, religioni duxerunt, Scotum Augustino præponere. Imò eo facto ipsius Scoti, si non doctrinam, saltem exemplum secuti sunt. Etenim subtilissimus ille Doctorum tantum Augustino detulit, ut Patres Minores in libello supplici exhibito Senatui Castellæ anno 1628. quo juramentum Salmanticensis Academiæ pro defendendâ doctrinâ Sancti Thomæ, quod diligentissimus Augustini

gustini discipulus fuit, tanquam Doctore subtili injuriosum deferebant, hæc scripserint: *Scotus adeo Augustiniana doctrina additus fuit, ut in solis Theologicis commentariis octingentis, ac quindecies Sanctum Augustinum in suarum assertionum testem protulerit &c.* Quæ, aliave legere poteris tomo prioris Historiæ Augustinianæ Hispanicè scriptæ à Petro de Campo lib. 3. cap. 30. & apud Lucam Vvadingum in vitâ Scoti tomo 1. operum ejusdem cap. 15. num. 69.

Thesis de sensibili infantium penâ in inferis rationibus suadet. Quâ occasione ostenditur, Ecclesiam Romanam inter precum officia eandem Sancti Doctoris sententiam recitare. Augustinus vocat illam penam mitissimam. Statuitur, pueros ex penâ damni gravem tristitiam pati.

Sed nec desunt argumenta satis valida, quæ Sancti Augustini sententiam non modò probabilem, verùm etiam longè probabiliorem ostendunt, nam quod Synodos, & Patres attinet, vera est ejusdem sententia. Primum argumentum est. Peccatum originale induxit sensibiles miseras puerorum præsentis vitæ, ergo & eandem per totam æternitatem distendet. Probatur consequens, quia penæ sensibiles hujus vitæ non sunt sufficientes ad satisfaciendum per satis passionem pro maculâ peccati originalis, & quantæ, quantæ sunt, justè humanum genus eandem patitur, ergo durante eadem maculâ peccati per totam æternitatem, justè in æternum pueri originali labe infecti eandem patientur. Respondent communiter Scholastici, miseras esse penas peccati originalis per accidens; nam justitia originalis eximebat hominem iis miseriis, quas in naturâ purâ subisset; quare cùm peccatum originis per se sustulerit justitiam originalem, per accidens induxit miseras. Hanc responsionem §. 2. superius explosimus; quam rursus hæc egregio testimonio Augustini lib. 6. Oper. Imp. cap. 37. refellimus. *Restat, inquit, ut ista, quæ nunc est, scilicet mors corporis, ipsa novissima, hoc est, in fine destruat, quando fiet resurrectio carnis; ut non sit porro inimica, quomodo esset, si naturalis ira esset, ut pœnalis non esset: pœnalis autem sub justo, & omnipotente Deo judice nullo pacto esset, nisi meritis peccati accidisset.* Cùm autem mors pœnalis dicitur, non idèò dicitur ob relationem, quam habet ad culpam, cujus ipsa pœna sit, sed pœnale accipitur ab Augustino, quòd infert cruciatum, & dolorem; undè & pœna alia est justa, alia injusta, nempe injusta est, quæ sine prævio demerito innocenti à tyranno infligitur. At mors nequit esse naturalis, ut non sit pœnalis. Etenim anima à corpore separari non potest, nisi præviis morbis, & doloribus, sive ii longi sint, sive breves, qui enim breves sunt, magni sunt. Ergo ex Sancto Doctore nequit mors esse naturalis sub justo, & omnipotente Deo, qui tanquam justus, non infligeret malum pœnæ sine culpâ, tanquam omnipotens, non sineret, ab alio toti innocenti naturæ infligi. Hinc clamat eodem lib. 6. cap. 20. *Neque enim sub Deo justo miser esse quisquam, nisi mereatur, potest.* Quomodò autem Adam, licet ex elementis & corpore animali compositus, moriturus non fuisset, egregiè explicat Sanctus Doctor ibidem cap. 39. Sed his omiſſis, comminùs datam responsionem oppugno. Etiam si homo in naturâ purâ futurus fuisset iis miseriis subjectus, quæ ex complexione elementorum, quibus constat, & in quibus vivit, ortum ducunt, multæ sunt aliæ

gravissimæ miseriæ, quas homo ex suâ naturâ non patitur. Etenim plerumque pueri à Dæmone invaduntur, & ad mortem usque cruciantur, illa autem pœna non oritur ex conditione materiæ. Urget hoc argumentum Augustinus lib. 6. contra Jul. cap. 6. *Tu, inquit, asserere si potes, quomodò sibi non obscure, sed aperte vendicet parvulos, quos immundi Spiritus vexant. Si ei traditos dicis, videmus ambo supplicium, tu dic meritum: ambo cernimus pœnam, tu qui nulla mala merita dicis ex parentibus trahi, cùm Deum justum ambo fateamur, demonstra istâ pœnâ dignam, si potes, in infantibus culpam. An verò non agnoscis etiam hoc ad illud grave jugum pertinere, quod est super filios Adam à die exitus de ventre matris eorum &c.* Idèò enim Dæmones permittuntur, tantis cruciatibus pueros torquere, quia isti sunt peccato deturpati. Itaque durante eodem reatu justè Dæmon poterit illos affligere. Rursus rejicitur eadem responsio. Si miseriæ per accidens consequuntur privationem justitiæ originalis in statu præsentis vitæ, cur etiam in altero statu eadem miseriæ itidem saltem per accidens non consequuntur privationem originariæ innocentia? Profectò cùm peccatum in pueris in præsentis, æquè ac futurâ vitâ remaneat, nescio undenam divinam justitiam in altero sæculo futuram erga infantes mitiorem deducant, cùm in alienâ vitâ severius peccatores puniat. Et quidèò si Deus Adamum post peccatum morti non destinasset, & hic æternum inter miseras unâ cum posteris vixisset, nullus judicium Dei culpæ posset, qui inimicum genus, ac sordè pollutum pœnis addixisset. Ergo in illâ hypothesi ob solum originale delictum pueri æternum justè pœnas subirent.

Probatur secundò, Deus odio habet pueros originariâ labe pollutos, illis est iratus, atque inimicus, ergo justè potest exercere contrâ eosdem actus justitiæ vindicativæ, prout hæc est inflictiva pœnæ sensibilis. Antecedens colligitur ex Joann. 3. 36. *Qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum.* Quam sententiam parvulis non credentibus applicat Sanctus Doctor lib. 1. de Pecc. mer. & rem. cap. 20. Scribit etiam Apostolus Ephes. 2. 3. *Erasmus naturâ filii iræ, nempe ob peccatum originis, quod cum naturâ in prolem transfunditur, quo fit, ut puer recens natus sit averſus à Deo, & ex consequenti ejusdem inimicus. Consequentiam verò acutè deducit Augustinus tract. 44. in Joannem inquit: Apostolus natus in genere Prophetarum dicit: Fuimus & nos aliquando naturâ filii iræ, sicut & cæteri: Si filii iræ, filii vindictæ, filii pœnæ, filii gehennæ. Quomodò naturâ, nisi quia peccante primo homine vitium pro naturâ inolevit? Sunt optimæ illationes. Quandoquidèò si Deus est iratus pueris, ergo potest contrâ eosdem exercere actum justitiæ vindicativæ, ergo etiam eosdem pœnâ afficere, objectum enim justitiæ vindicativæ est punitio rei, ergo potest illos gehennæ, hoc est inferni flammis destinare, ubi erit stridor dentium. Nec valet, si dicas, iram Dei, ejusque justitiæ vindictam apparere in pœna damni, quâ puniuntur pueri, nec oportere, ut ab eadem justitiâ pœnâ sensibili castigentur. Etenim pueri sunt rei ejusdem omninò peccati, quod commisit Adam, ita ut crimen, quod in Adamo fuit actuale, evaserit in posteris originale; undè dicit Apostolus Rom. 5. in quo omnes peccaverunt, ergo sicuti in Adamo peccatum actuale punitum fuit inflictione pœnæ sensibilis, in posteris etiam eodem supplicio castigari poterit. Utî pestis non tantum nocet illi, in cujus corpore primùm nascitur, verum etiam alteri, qui eandem*

Ecc. 40

Math. 22. 13.

dem per contactum inficitur, ita pueros peccati patris contagione mori dixit Augustinus lib. 6. con. Jul. cap. 4. Huc facit, quod docet Sanctus Thomas 1. 2. q. 81. art. 2. ad 1. *Pœnâ*, inquit, *corporali interdum iudicio divino, vel humano puniuntur filii pro parentibus, in quantum filius est aliquid patris secundum corpus.* Deus enim è vitâ sustulit filium David, ut patris adulterium puniret, & tamen puerulus non erat reus paterni delicti. Hinc Exodi 20. 5. dicitur Deus visitare iniquitatem patrum in filios in tertiam, & quartam generationem. Quo ergo potiori iure Deus poterit punire pœnâ sensibili pueros, qui reapse contrahunt maculam primorum parentum? Sed etiam si illationes illæ Augustini ex his verbis Apostoli, *fui- mus & nos aliquando naturâ filii iræ*, possent utcumque eludi, nobis interim sat est, easdem recitari ab Ecclesiâ Romanâ inter officia precum feriâ IV. Dominicâ IV. Quadragesimæ in lectione priori expositionis Evangelii. Ut enim certum est, Augustinum eo loci juxta propriam sententiam de sensibili puero- rum pœnâ in gehennâ locutum esse, ita ejusdem doctrina suis precibus ab Ecclesiâ inserta, ingenti auctoritatis pondere fulcitur; saltè omni censurâ liberatur, quod unum hic intendimus adversus recentiores Criticos, excessus Augustino objicientes.

Exod.
20.

Præbatur 3. Pueri prædestinati ex meritis Christi habebunt in aliâ vitâ bona corporis, quæ dotes à Theologis nuncupantur, ergo pueri reprobi patientur in aliâ vitâ mala corporis ex demeritis Adæ. Simile argumentum ponitur ab Augustino lib. 6. con. Jul. cap. 10. ubi paritatem negantes vocat importunos. Do ejusdem verba: *Vide ergo*, inquit, *quàm importunè nolis, parvulum de alieno peccato reportare malum, & velis eum de alieno rectè factò reportare bonum, non quæcumque, sed Dei regnum. Alienum quippe opus est, cum credit per alterum, sicut alienum opus fuit, cum peccavit in altero.* Respondent negando paritatem, nam licet divina bonitas possit dare bona corporis iis, qui eodem corpore tanquam instrumento pro eorundem acquisitione nihil boni egerunt; contra æquitatem tamen est pati corpus illius, qui eodem corpore nunquam peccavit; præsertim cum pœna sensus sit proportionata iis delectationibus peccaminosis, quæ corpore percipiuntur. Sed contra est. Quia sicuti in aliâ vitâ non ponitur novum meritum, aut demeritum, sunt enim animæ in termino, sed Deus eo modo erga illas se habet postea, ac quando recesserunt, cum pueri sine baptismo defuncti numerentur in familiâ Diaboli, sicuti è contra mortui suscepto sacramentò in familiâ Christi, æquum est, ut sicut isti sub Christo bona corporis recipiant, ita illi sub Dæmone mala corporis sentiant. Etenim si in hac vitâ sunt sub potestate Dæmonis, ita ut illos in corpore torqueat, ut superius ostensum est, cur in aliâ vitâ, in quâ nulla est redemptio, ab illius potestate, quam antea in eorundem corpora habebat, eximentur?

Scribit Sanctus Doctor proximè laudatus: *Jam itaque vobis ipsius reddere rationem, ne putetis indignum, ut qui non admittuntur in regnum Dei, sint sub illo, qui cecidit de regno Dei: Et qui non habent vitam, sint sub illo, qui perdidit vitam.* Nec juvat, quod pueri corpore non peccarunt, undè nec in corpore puniendi videntur, nam peccatum solius voluntatis superbiensis justè punitur pœnâ sensus, nec Dæmones corpore peccarunt, & tamen pœnâ sensibili affliguntur. Imò cum totum peccatum, quod fuit actuale in Adam, sit originale in pueris, & illius reatum ex toto subeant, cum in peccato Adæ fuerit voluptas sensus in

comestione pomi, hujus etiam voluptatis pœnas luit infelix posteritas, cujus pariter reatus in ipsam per generationem transfusum est.

Hic tamen advertendum est, Augustinum asserere mitissimam esse pœnam, quam infantuli in inferis subeunt. Illam damnationem omnium levissimam vocat lib. 5. contra Jul. cap. 11. quod 8. est in editione Basilensî, & mitissimam sanè omnium pœnam in Enchiridio cap. 93. & lib. 1. de Pecc. mer. & remis. cap. 16. Cum ignis calefaciat, & si calor sit intensus, etiam comburat, quandoquidem ex Augustino pœna illa est levissima, ac mitissima, erit ab igne calefaciente cum aliqua molestiâ pueros, sed non eosdem ustulante. Quare sicuti eò intensus ardebunt reprobi adulti, quod plura scelera admiserunt, cum pueri hæreditariè tantum criminis rei sint, calore ad molestiam usque, ac dolorem incutiendum intenso affligentur. Video Fulgentium superius laudatum scribere, pueros *arsuros*, sed ea voce calorem cum dolore, qui tamen esse potest citrà combustionem, in corpus agentem significavit. Confirmatur hoc ipsum ex lib. 5. contra Jul. capite proximè memorato, ubi ait pueros *in damnatione omnium levissimâ futuros.* *Quæ, qualis, & quanta erit, quamvis definire non possim, non tamen audeo dicere, quod eis, ut nulli essent, quam ut ibi essent, potius expediret.* Quod si ab igne comburentur, profectò melius illis esset, nunquam extitisse. Ibi verò non recusat definire genus pœnæ, nec speciem, nempe an sint in igne, & an ibi solummodò calefiant, vel ustulentur, sed tantum quo gradu, vel intensione caloris iidem pueri torqueantur.

Solent quærere Scholastici, an pueris pœna damni tristitiam incutiat? Respondent Scholarum Principes, nullâ tristitiâ pueros affici. Recentiores tamen plerique, quos inter eminent Bellarminus lib. 6. de Amis. grat. &c. cap. 6. tristitiam in parvulis admittunt, quod à gloriâ æternâ se exclusos vident. Pudet me ex Augustino nonnulla recitare; etenim indè palam fiet, tam procul ab Augustini sententiâ abiisse illos Doctores, qui ob exclusionem à gloriâ nullam in pueris tristitiam gigni pronunciarunt quàm propius ad Pelagianorum paradoxa accesserunt. Profectò Sanctus Doctor irrisit, imò execratus est Pelagianos ita sentientes, quasi regni cœlestis contemptores. Scribit lib. 3. Oper. Imp. cap. 99. *In regnum Dei non intrare imaginem Dei, nullam esse contumeliam puratis, ipsum regnum etiam sic amatis, ut non ibi esse, non saltem levem pœnam credatis hominis esse, sed NULLAM.* Idem Pelagianos graviter arguit lib. 3. contra Jul. cap. 3. inquit: *Verum vos excellentissimi amatores illius vitæ, quæ futura est æterna cum Christo, NULLAM POENAM putatis esse, imaginem Dei exulare à regno Dei: cum si parvam pœnam esse diceretis, non esset hæc vox beati amatoris illius regni, sed MISERI CONTEMPTORIS.* Rursus lib. 5. cap. 1. loquens de plebeis Christianis ait: *Quorum si quisquam gestans parvulum filium, nec sine clamore invidioso, & in parte, ubi nullus audiret, compellaret, & diceret: Ego eâ mente, intelligentiâ, ratione, in quâ sum factus ad imaginem Dei, tantum amo regnum Dei, ut hominis MAGNAM judicem POENAM, si eò nunquam possit intrare. Itane verò tu, non homo de turbâ imperitorum, sed inter paucos prudentissimos regni illius amator, tanto utique ardentior, quanto magis te flagrantissima paucorum societas in illud accendit, nec facit inde torpescere frigidior multitudo, responsurus es homini, atque dicturus: NON SOLUM MAGNA NON EST, SED NULLA OMNINO POENA EST imaginis Dei, nunquam posse intrare in regnum Dei? Puto, quod nec uni homini,*

homini, cuius nec vim, nec testimonium formidabis, hoc dicere audebis. Te itaque sine respondente quodlibet, sine quod magis à te exigeret, si non Christiana, certe humana verecundia, reticente, ingereret aspectibus tuis parvulum suum &c. Pœnam autem hic intelligi prout est inflictiva doloris, non verò prout est tantum quid malum in se inferius ostendam. Illa autem veteres haud legisse credam, neque enim illam sententiam publicè docuissent, quam ne à Pelagianorum quidè insolentissimo Juliano uni homini non quidè docto, sed de ultimâ fœce vulgi clanculum citrà ullius testimonium inculcari potuisse Augustinus existimavit. Putasne Mastro curæ fuisse, quid hac de re sentiret Augustinus? Nam ab eodem in 2. sent. disp. 4. de hom. q. 6. num. 163. adducitur *Augustinus de Pecc. meritis, & remissione cap. 27. asserens infantes in Limbo non tritari, nec dolorem pati.* Augustinus tres scripsit libros de Pecc. mer. & remissione, quos Mastro non distinguit, simulque illi affricat eam opinionem, quam veluti paradoxum detestatus est. Nemo ergo nobis vitio vertat, si majorem in Augustino legendo diligentiam in Scholasticis desideremus.

Moraines cum aliis respondet, futuram parvam illam tristitiam puerorum ob exclusionem à gloriâ. Sed hæc erat aliorum Pelagianorum responsio teste Augustino lib. 3. contrâ Jul. cap. 3. Porro, inquit, *si quod huic sufficit causa, PARVAM SALTEM PœNAM fatemini esse, quæ magna est, ut imago Dei non sinatur intrare in regnum Dei &c.* Idem verò ferm. 14. de Verb. Apost. ita contrâ Pelagianos argumentatur: *Si amatur patria, magna pœna, si autem non amatur patria, peior est cordis pœna. Parvum malum est in hominis corde, qui societatem non quarit Sanctorum, qui non desiderat regnum cœlorum: Si non desiderat, pœna est de perveritate: si autem desiderat, pœna est de fraudatâ charitate. Sed si, quod vis, parva sit pœna, & ipsa parva magna est, si nulla culpa est.* Hæc ille. Nec juvat quòd reponunt, tristitiam illam vel nullam esse, quòd amissio sit boni supernaturalis, & quòd ipsis naturaliter non debeatur, vel saltem levem, quòd videant, non suâ ipsorum, sed primî parentis culpâ se ab æternâ gloriâ eiectiones. Etenim natura humana erat ordinata ad gloriam, quæ gratia omnibus posteris Adæ decreta erat, à quâ tamen cum se ob illius delictum excidisse videant, ingens doloris argumentum occurrit. Ita si quis ob crimen læsæ majestatis amittat bonam sibi à Principe antea donatam, nonnè ejus filii toties ingenti tristitiâ corripientur, quotiès præsentem pauperiem cum amissâ bonorum affluentia comparabunt? Quòd autem alienâ culpâ in eum statum deciderint, pudorem quidè, sed non dolorem minuet, imò istum plus augebit. Pueris verò non modò pœna inflicta est, verum etiam inest culpa, & sunt reapsò peccatores, undè cum tristitiâ etiam pudor in illis reperitur.

Respondent alii, pueros nullam habituros cognitionem gloriæ æternæ, quòd hæc est supernaturalis, nec naturali puerorum cognitione attingi poterit. Sed hæc responsio superius rejecta est, ubi probavimus pueros futuros in sinistra, videbunt enim è diverso electos, eosque ad æternam gloriam vocari. Interim quid his reponeret Augustinus, qui absurdum putavit, pueros imagines Dei haud amare regnum Dei, scribens lib. 6. contrâ Jul. cap. 4. *Si hoc eis non erit malum, non ergo amabunt regnum Dei tot innocentes imagines Dei. Si autem amabunt, & tantum amabunt, quantum innocentes amare debent regnum ejus, à quo ad ipsius imaginem creantur, nihil mali de hac ipsâ separatione patientur?* Quid his, inquam, reponeret,

dum in Scholis audiret, pueros non modò non amare, sed ne cognoscere quidè regnum Dei? Tam procul ab Augustini semitis nobiles Scholastici abièrunt. Verùm hæc illis concedamus, aliundè tristitiam puerorum probo. Etenim non solum sunt averfi à Deo, ut auctore supernaturali, sed etiam ut auctore naturæ; Adam enim per peccatum relicto incommutabili bono, adhæsit bono creato, quòd peccatum cum ex origine à pueris trahatur, redduntur averfi à Deo, & conversi ad creaturam. Hoc ipsum confirmatur, quia vel pueri habent aliquem finem naturalem, quo possessio satiantur, vel nullum talem finem possunt possidere. Si primum detur: peto vel erit hic finis Deus, vel creatura; si creatura, erunt igitur peccatores, & averfi à Deo ut auctore naturæ: si verò Deus erit ultimus finis, quatenus abstractivè cognitus, ergo amabunt Deum, & à Deo quoque amabuntur; quomodo ergo *ira Dei manet super illos?* Nonnè per peccatum verè sunt inimici Dei? quâ igitur ratione illum amabunt? Si verò illud alterum asseratur, nempe pueros nullum habituros ultimum finem, erunt ergo æternum miseri, ut potè summi boni possessione exclusi. Et quidè vix posse explicari puto, pueros nullâ tristitiâ affici, dum cernunt, quòd *ira Dei manet super illos*, dum se vident maculâ peccati infectos. Dolet-ne ipsos, quòd in peccato sunt? Quis autem hoc neget? Magna enim tunc foret illorum perversitas, ac supplicis gravioribus addicendi essent, si de peccato non tristarentur. Si autem status peccati dolorem ingerit, iidem etiam tristantur, tristitia enim est dolor de iis, quæ nobis nolentibus accidunt. Pueros autem nolle esse in statu peccati, certum puto, quòd tamen, quamvis nolentibus, æternum illis adhærebit. Sanè arbitror illos, qui negant tritari parvulos, ne cogitare quidè de maculâ peccati, cum tamen sint propriè peccatores. Pelagiani, qui pueros innocentes putabant, magis consequenter dicebant, eosdem vel parvam, vel nullam tristitiam pati. Profectò Scotus indè probat, pueros non tritari, quia id non posset contingere, nisi nollent carere beatitudine, neque esse in carcere captivi, quæ pœnæ ipsis nolentibus accidissent, at tunc peccarent, quia haberent voluntatem difformem voluntati divinæ. Ex quo discursu patet, virum subtilissimum ne cogitasse quidè de tristitiâ, quæ oritur ex peccato. Sed nec ratio illa, quam antè Scotum noster Egidius produxit, quicquam probat. Etenim pueri cum sint peccatores, habent voluntatem difformem voluntati divinæ: sunt averfi à Deo, & ad creaturam conversi: sunt vasa iræ, & contumeliæ: sunt è numero reprobatorum: non sunt reconciliati Deo, sed inter ejusdem inimicos computantur, undè ira Dei manet super illos. Habent ergo ex origine voluntatem difformem voluntati divinæ. An verò quòd justè se videant torqueri, patienter tormenta sustineant? Respondet Poncius num. 34. non esse sibi inconveniens, quòd parvuli in inferno peccent actu, *quoniam enim habeant usum liberi arbitrii, & puniantur æternaliter à Deo, tùm carentiâ beatitudinis, tùm pœnâ sensûs, esset sanè maxima virtus in ipsis conformare se divinæ voluntati.* Quod si Martyres intensissimâ gratiâ indignere, ne in tormentis deficerent, sed pro religione pugnant, nequaquam fieri posse videtur, ut pueri solis viribus naturæ tantos, ac tam longos cruciatus patienter sufferant. Nec ex aliâ parte videtur justitiæ divinæ consonum, ut hostibus suis, qui sunt de familiâ Diaboli, tantam divinæ gratiæ vim impertiantur.

Solvuntur contraria sententia argumenta.

Primè judicasse arbitror Joannem Poncium superius laudatum, cum num. 10. dixit, opposita sententia argumenta esse parvi momenti, quod breviter apparebit ex subjectâ corundem dissolutione. Obijciunt primò. Augustinum de pœnis parvulorum dubitasse, & ut Gonetii verbis utar disp. 7. de Peccato originali art. 7. num. 190. fuisse dubium, & anxium in hac materiâ. Nam lib. 3. de Lib. arb. cap. 13. ait: *Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media quedam inter rectè factum, atque peccatum, & sententia judicis media esse non possit inter premium, atque supplicium.* Ibi autem de parvulis loquitur. Addit Bellarminus, illa nunquam, quod sciam, Augustinus retractavit. Omisâ responsione Patris Macedo, non quòd falsa sit, sed quòd melior hæc altera nostra videtur, dico, Semipelagianos olim eodem testimonio abufos fuisse, ut gradum facerent ad infringendum argumentum à parvulis ab Augustino deductum, ut gratiam ex meritis exploderent. Hæc scribit Hilarius ad Augustinum: *Parvulorum autem causam ad exemplum majorum non patiuntur afferri: quam & tuam sanctitatem dicunt eatenus attingisse, ut incertum esse volueris, ac potius de eorum pœnis malueris dubitare. Quod in libro tertio de libero arbitrio ita posuisse meministi, ut hanc eis occasionem potuerit exhibere.* Huic Massiliensium objectioni respondet Sanctus Doctor in lib. de Dono pers. cap. 12. Se olim Presbyterum liberos de libero arbitrio, quos laicus Romæ inchoarat, in Africâ confecisse, nempe ante annum 395. Quare etiam si tunc de parvulorum pœnis dubitasset, nemo, ait, ut opinor, esset tam injustus, atque invidus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse judicaret. Addit non oportere credi, se eâ de re dubitasse, sed quòd Manichæi, quicquid de pœnis infantium sentiretur, rejiciendi erant, ne duarum naturarum, nempe mali, bonique permixtio crederetur, & concludit: *Abst ut causam parvulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum, utrum in Christo regenerati, si moriantur parvuli, transeant in æternam salutem; non regenerati autem transeant in mortem secundam &c.* Itaque Sanctus Doctor ideo non retractavit, quod olim docuerat, de pœnis parvulorum, quia de iisdem non dubitaverat. Imò in Epist. 28. ad Hieronymum, quæ scripta fuit anno 414. cum Orosius in Asiam transmitteret, hæc scribit Sanctus Pater de eodem libro 3. de Lib. arb. *Non tamen de damnatione eorum parvulorum, qui sine illo, nempe baptismo, ex hac vita emigrant, tunc aliquid dicendum putavi, quia non quod nunc agitur, agebatur.* Etenim Augustinus ibidem disputat tantum de pœnis, quas in hac vitâ parvuli patiuntur. Hinc factum est, ut Hieronymus cum Augustino senserit; nam in eadem Epistolâ disertè scribit, parvulorum animas damnari, inquitens: *Damnari enim eas, si sic de corpore exierint, & Sancta Scriptura, & sancta est testis Ecclesia.* Orosius autem unâ cum hac Epistolâ detulit in Asiam ad Hieronymum libros tres de Peccatorum meritis, & remissione, in cujus priori cap. 28. locum medium puerorum explodit. Quare Hieronymus iis lectis, ac in calce Dialogorum laudatis, Augustino eâ in sententiâ adhæsit, ut superius ostensum est.

Obijciunt secundò. Sanctos Patres oppositum sensisse. Etenim Nazianzenus in Orat. in sanctum lavacrum dicit, quòd pueri nec cœlesti gloriâ, nec suppliciis à justo iudice afficiantur. Gregorius Nyssenus Orat. 1.

scribit, pueros sine baptismo mortuos neque in doloribus, ac mœstitiâ esse. Addunt Ambrosium in cap. 5. ad Rom. ubi ait: *Est & alia mors, quæ secunda dicitur, quam non peccato Adæ patimur; sed ejus occasione propriis peccatis acquiritur.* Denique Innocentius III. lib. 3. Decr. tit. de bapt. c. Majores. scribit: *Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei: actualis verò pœna peccati est gehennæ perpetuæ cruciatus.* Respondeo eâ ferè ratione, quâ Sanctus Pater cap. 14. de Præd. Sanctor. satisfacit Massiliensibus, qui obijciebant, veteres Patres de hominum prædestinatione, secus ac Augustinum, sensisse: *Quid igitur, inquit, opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad solvendum quæstione versari, quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur? Unde factum est, ut de gratiâ Dei (dicam de pœnis parvulorum) quid sentirent, breviter quibusdam scriptorum suorum locis, & TRANS-EUNTER ATTINGERENT, immorarentur verò in eis, quæ adversus alios inimicos Ecclesiæ disputabant.* Respondeo rursus, Gregorium Nazianzenum eo loci tria hominum genera sine baptismo decedentium recensere. Unum eorum, qui baptismum contempserunt: alterum eorum, qui illud ex negligentia omiserunt: Postremum illorum qui nec ex contemptu, nec ex negligentia sine illo mortui sunt. Comparat autem pœnas corundem: priores ait, graves pœnas dare, alteros minores pati, postremos nec cœlesti gloriâ donari, sed nec suppliciis addici, quibus alii ob contemptum, vel negligenter omissum baptismum subjiuntur. Quod verissimum est, illi enim actuale peccatum commiserunt in contemnendo, vel omittendo baptismo, cujus delicti cum pueri rei non sint, neque suppliciis iisdem torqueri possunt. Gregorius verò Nyssenus dubitanter loquitur; nam ibidem quæstionem hanc de parvulis sine baptismo morientibus vocat *difficilem, atque perplexam.* Addit nescire se, an illa quæque anima iudicem videbit, tribunali cum aliis sistetur? &c. Quæ tamen omnia postea definita sunt, nam teste Bedâ in Proemio Canticorum, qui negat pueros judicandos *contradicit Catholicæ fidei.* Gelasius etiam definit pueros in sinistra regione sine baptismo remanere. Ad testimonium Ambrosii respondeo, optimè à Cardinali Bellarmino observatum esse, commentaria illa in Epistolas Pauli perperam Ambrosio adscribi, passim enim Pelagianorum sententiâ iisdem inspersæ sunt, quod susè, & eruditè probat Conrius cap. 8. Profectò in cap. 5. in illâ Apostoli: *Si enim unius delicto &c.* ait: *Plures enim gratiam consequuntur, quam mortui sunt delicto Adæ.* Præterea in cap. 8. *Vocare, inquit, est cogitantem de fide adjuvare.* Item in cap. 9. ad illa: *Igitur cui vult, miseretur &c.* scribit: *Ex personâ contradicentis loquitur.* Et constanter tradit, homines illos in similitudinem Adæ peccasse, qui ejusdem exemplo Deum contempserunt, quæ omnia à Pelagianis asserta sunt. Nec obstat, quod obijcit Gonetus, vixisse illum Scriptorem sub Damaso, quando Pelagiana hæresis nondum eruperat. Nam Pelagium divinisimè Romæ vixisse scribit Sanctus Augustinus, quâ de re legantur à nobis dicta lib. 1. Hist. Pel. cap. 3. Quod denique ex Decretali Innocentii Papæ opponitur, ab hinc trecentis annis à Gregorio Ariminensi solum est. Præterea Poncius num. 28. ait, quòd Pontifex intendit ostendere, non posse adulto dormienti, vel non consentienti dari baptismum, quia tunc tolleretur peccatum originale, & non actuale, & per consequens, ille si moreretur non careret visione Dei, quia non haberet peccatum originale, & tamen esset

in inferno, quia esset in peccato actuali. Quæ ratio nulla est; etenim etiam peccato actuali debetur privatio visionis Dei. Undè Glossa vocat illam rationem superficialem, nec videtur ab ipso Pontifice afferta, sed ab aliquo non satis docto Secretario addita. Hæc ille. Sed istâ responsione omisâ, facillè dico, quòd sicuti ait, poenam actualis culpæ esse gehennæ cruciatum in inferis, & tamen non indè excluditur poena damni, quia non inferit particulam restrictivam, seu exclusivam *tantum, solum*, ita & poena originalis rectè statuitur carentia visionis, sed non sola.

Objiciunt secundò. Poena sensibilis non est proportionata peccato originali, ergo pueri ob illud non torquentur igne in inferis. Probant antecedens, quia poena sensûs est per passionem hujus particularis personæ, peccatum autem originale non est commissum per actum voluntatis personæ particularis, sed trahitur per infectionem naturæ. Respondeo negando antecedens cum ejus probatione. Etenim omnes homines peccaverunt in Adam, & peccatum illud fuit imputatum singulis ex eodem propagatis, ita ut peccatum, quod in illo fuit actuale, originale fuerit in posteris. Audiatur Augustinus lib. 1. de Pecc. mer. & rem. cap. 10. *Si enim peccatum intellexeris, quod per unum hominem intravit in mundum, in quo omnes peccaverunt, certum, manifestumque est, alia esse propria cuique peccata, in quibus hi tantum peccant, quorum peccata sunt: aliud hoc unum, in quo omnes peccaverunt, quando omnes ille unus homo fuerunt.* Igitur peccatum unius fuit, & omnium, qui idem erant in uno. Quâ ratione poena sensûs est eadem æqualiter destinata omnibus, & singulis, qui idem fuere in Adam, & toti naturæ est debita, nisi quâ parte ex baptismi gratiâ eidem subducitur? Quare sicuti leges Principum pupillorum voluntates tutorum voluntati alligant, ita ut quod isti volunt, illis ratum sit; hoc quoque pacto Deus omnium posterorum voluntates Adami voluntati adstrinxit, ita ut quod ille fecisset, omnibus hominibus imputaretur. Unde sicuti ex defectu improbi tutoris pupilli quandoque detrimenta subeunt, ita ex peccato Adæ humanum genus in miseriis decidit. Imò poena sensûs magis videtur proportionata peccato originis, quàm poena damni, nam poena damni est in animâ, poena sensûs in corpore; posterius autem animam à Deo creatore recipiunt, corpus verò per traducem ab Adam derivatur. Quare cum filii puniri possint pro peccatis parentum, in quantum secundum corpus sunt aliquid illorum, ut ex Divo Thomâ diximus, humanum genus, quod secundum corpus ex virtute seminali ab Adam deductâ aliquid illius est, potiori jure secundum corpus poterit ob illius peccatum, quod etiam proprium evasit, puniri, quàm secundum animam. Hinc si anima à Deo creata infunderetur corpori nequaquam per virtutem feminalem ex Adamo traducto, illa non contraheret peccatum originale; quare intantum peccatum traducit, in quantum in corpus ex Adamo per concupiscentiam carnalem propagatum immittitur. Ex his confirmatur nostra sententia, nam si caro per concupiscentiam genita est causa, cur anima peccato inficiatur, & ex consequenti poenam subeat, ipsa caro, quæ veluti vehiculum peccati fuit, neutiquam debet esse à quacunque poenâ immunis.

Objiciunt tertio. Peccatum originis non tollit ordinem naturalem, sed supernaturalem, nempe conversionem ad Deum per donum gratiæ habitualis; ergo solum debet puniri privatione ejus boni, cui opponitur, non supplicio naturæ, quam in nullâ re

eidem debitâ lædit. Respondeo primò negando consequentiam; nam neque peccatum actuale lædit naturalia hominis, sed tantum privat hominem gratiâ sanctificante, & tamen punitur poenâ sensûs. Imò in sententia illorum, qui dicunt, peccatum consistere formaliter in privatione gratiæ, hæc privatio non potest esse poena, cum poena ponatur à voluntate Judicis, & sit contra voluntatem rei, respectu cujus est insufficientia doloris. Respondeo secundò negando antecedens, tum quia peccatum originale tollit conformitatem ad rectam rationem, sicut quodlibet peccatum actuale, & habituale, ille autem ordo est naturalis, tum quia ex dictis §. 2. ex peccato originali ortum traxit concupiscentia, quæ naturalia hominis lædit. Hinc scribit Augustinus lib. de Nat. & Grat. cap. 3. *Omnia quidem bona, quæ natura habet in formatione, vitâ, sensibus, mente, à summo Deo habet creatore, & artifice suo. Vitium verò, quod naturalia ista bona contenebrat, & infirmat, ut illuminatione, & curatione opus habeat, non ab inculpabili artifice contractum est, sed ex originali peccato, quod commissum est libero arbitrio. Ac per hoc natura poenalis ad vindictam iustissimam pertinet.* His accidit per peccatum originale hominena nasci subditum Diabolo, & de familiâ ejusdem, ut ex exorcismis in baptismo superiùs ostendimus, quæ sanè captivitas naturam hominis & vexat, & deturpat. De hac captivitate post Driedonem eruditè agit Magnus ille noster Salmanticensis Theologus Basiliius Poncius par. 1. Relect. de Grat. cap. 16. Denique gratia est donum liberaliter à Deo homini datum; at quando persona graviter offenditur v. g. Rex crimine læsæ Majestatis, non est sufficiens poena, quòd privet rebellem beneficio olim eidem liberaliter collato, sed alia etiam poena exigitur. In Adam verò omnes posterius à Deo rebellantur, undè inimici Dei nascuntur, & per gratiam baptismi fiunt amici, sinè quâ non solum sunt indigni gratiâ liberaliter conferendâ, sed digni poenis iuste irrogandis.

Objiciunt quartò cum Vasquez 1. 2. disp. 124. num. 8. Goneto disp. 7. cit. num. 178. Moraino, & aliis. Nullus puniri debet ob id, pro quo nec vituperari, aut reprehendi potest; at nemo pro peccato originali vituperari potest: igitur nec puniri. Major patet, quia poena sensibiles habent quandam vim increpationis. Minor probatur ex Aristotele 3. Eth. cap. 6. ubi ait, neminem esse dignum vituperari, & exprobratione, nisi illa faciat, quæ potuit non facere, at pueri non possunt non contrahere peccatum originale; ergo ob illud nullâ reprehensione digni sunt. Respondetur negando minorem, nec Philosophi dictum nos moratur, qui actualia tantum, ac personalia delicta cognovit, originali enim peccato Aristotelicum illud dictum non convenit. Et quidem Pelagiani ex Aristotelis doctrinâ tentabant tollere peccatum originale; undè sunt illa Augustini lib. 6. contra Jul. cap. 20. *Ad hoc enim redacta est hæresis vestra, ut gemant sectatores vestri non inveniri dialecticos Judices in Ecclesiâ de Scholis Peripateticorum, aut Stoicorum, à quibus possitis absolvi.* Julianus quærebatur, Catholicos Episcopos, à quibus damnatus fuerat, nescire secundum categorias Aristotelis de dogmatibus judicare. Sanè si Aristotelicis principiis standum sit, peccatum originale negandum est, neque enim, qui nascitur tanquam tabula rasâ, maculas antiqui criminis ex Aristotele portare potest, cum generatio opus naturæ sit, non voluntatis, cujus est posse peccare. Certum est ex fide, Deum esse iratum pueris, cum nascuntur, ob originale crimen; nascimur enim naturâ filii iræ ex Apostolo,

ac per peccatum fumus averſi à Deo, & Deus pueros odio habet, quatenus peccatores ſunt, quod catholicum dogma eſt, vituperat igitur Deus vitium, quod ipſe non fecit in homine. Adde, infantes eſſe *vaſa contumeliæ*, & ex conſequenti eſſe dignos contumeliâ, ac vituperio. Miror autem Vaſquez virum in Auguſtini doctrinâ adeo verſatum, ut ſodales Complutenſes Auguſtinum alterum, vel ſaltem mentem, ac linguam Auguſtini eundem nuncupaverint, miror, inquam, illud argumentum veluti ſolidum obſeciſſe, quod tamen diſertè ab Auguſtino everſum fuerat. Audiatur Sanctus Doctör lib. de Corr. & Grat. cap. 6.

An verò ideò pravitas iſta corripienda non eſt in homine, quia non ejus propria, qui corripitur, ſed communis eſt omnibus? Imò verò corripitur & in ſingulis, quod eſt omnium. Non enim propterea cujuſquam non eſt, quòd ab eâ nullus immunis eſt. Peccata quidem iſta originalia ideò dicuntur aliena, quòd ea ſinguli de parentibus trahunt, ſed non ſine cauſâ dicuntur & noſtra quia in illo uno omnes, ſicut dicit Apoſtolus, peccaverunt. CORRIPIATUR ERGO ORIGO DAMNABILIS, ut ex dolore correptionis voluntas regenerationis oriatur &c. Ex quibus patet, poſſe hominem corripri ob peccatum originale.

Inſtat Moraines num. 41. Non ſolum Ariſtotelem, aut Ethnicos Philoſophos dicere, neminem eſſe vituperio, & reprehentione dignum propter id, quod non liberè fecit, aut omiſit, ſed omnium fidelium, & infidelium communem illam vocem eſſe, ut confirmat Sanctus Auguſtinus lib. de Duabus animabus cap. 11.

Quare cum nullus commiſerit peccatum originale liberè, ſed illud ex infectione naturæ trahatur, nemo poteſt ob illud vituperari, aut reprehendi. Reſpondeo, laudatum Sancti Doctöris teſtimonium à Juliano eidem Auguſtino ſapè ſapiùs obſectum fuiſſe lib. 1. Oper. Imperf. cap. 45. lib. 5. cap. 43. & 45. & alibi. Cui Sanctus Pater reſpondet lib. 1. Oper. Imp. cap. 48. Ipſe, inquit, *Adam eſt, quem noſtra illa definitio, quæ tibi placuit, intuebatur, cum dicerem: Peccatum eſt voluntas retinendi, vel conſequenti, quod juſtitia vetat, & undè liberum eſt abſtinere. Adam quippe omnino quando peccavit, nihil in ſe habebat mali, quo nolens urgeretur ad operandum malum, & propter quod diceret: Non quod volo facio bonum, ſed quod nolo malum hoc ago, ac per hoc id egit peccando, quod juſtitia vetabat, & undè illi liberum fuerat abſtinere. Nam ei, qui dixit: quod nolo malum hoc ago, abſtinere inde liberum non eſt. Ac per hoc ſic tria iſta diſcernas, & ſcias aliud eſſe peccatum, aliud pœnam peccati, aliud utrumque, ideſt, ita peccatum, ut ipſum ſit etiam pœna peccati. Intelligis quid horum trium pertineat ad illam definitionem, ubi voluntas eſt agendi, quod juſtitia vetat, & undè liberum eſt abſtinere. Peccatum nanque iſto modo definitum eſt, non pœna peccati, non utrumque.*

Et poſtea: *Sed pertinet originale peccatum ad hoc genus tertium, ubi ſic peccatum eſt, ut ipſum ſit & pœna peccati.* Certum igitur eſt, poſſe peccatum originale eſſe verè, & propriè peccatum, etiamſi non inde liberum ſit abſtinere, & doctrinam illam traditam à Sancto Doctöre lib. de duabus anim. cap. 11. quam poſt Julianum Moraines obſicit, applicandam non eſſe peccato originali, ſed quo ibi Sanctus Pater non loquebatur. Undè falſa ſunt quæ poſtea idem Moraines addit: *Si ex mente Divi Auguſtini, inquit, imò ex ſenſu totius Eccleſiæ, & conſenſu generis humani, judicandum eſt de peccato originali, ejuſque pœnâ, dicendum eſt neminem propter illud non à ſe commiſiſſum, ſed vi originis ex neceſſitate contrãctum eſſe dignum reprehentione, & vituperio, ac proinde nec ſupplicio poſtivo & connaturali.*

Falſa, inquam, hæc ſunt: Nam ex mente Sancti Doctöris oppoſitum dicendum eſt; docet enim arguendum eſſe etiam illum, qui peccat tertio illo genere peccati, inquit enim ibidem: *Tertium verò genus, ubi peccatum ipſum eſt, & pœna peccati poteſt intelligi in eo, qui dicit: Quod nolo malum hoc ago. Ad hoc pertinent etiam omnia, quæ per ignorantiam cum aguntur mala, non putantur mala, vel etiam putantur bona. Cœcitas enim cordis, ſi peccatum non eſſet, injuſtè argueretur, arguitur autem juſtè, ubi dicitur: Pharifæ cœce, & aliis plurimis divinarum eloquiorum locis. Imò ab illâ neceſſitate vituperationem deſtrui, erat ipſiſſima obſectio Juliani dicentis lib. 5. Oper. Imp. cap. 52. Hujus vituperatio ad neceſſaria non recurrit, quia quidquid ad neceſſarium pervenerit, ipſum pulſat auctorem, nempe Deum. Cui Sanctus Pater reſpondet: Nunquid hoc malum hominis, ubi dicit: quod nolo malum hoc ago, ipſum hominis pulſat auctorem? & tamen eum, qui ſic agit malum, ſatis apparet ad neceſſarium perveniſſe, neceſſitate quippe agit, quod non agit voluntate.*

Objiciunt quintò. Durum videri, & divinæ bonitati minimè conſentaneum, ut pœna ignis æterni puniat infantes, qui propriâ voluntate non peccarunt, ſed aliena tantum, atque ex vi, & miſeriâ ſuæ originis peccato originali infecti ſunt. Reſpondet Auguſtinus lib. 5. Oper. Imp. cap. 13. *Si autem crudele eſſe arbitramini, damnari parvulos, quos originale peccatum trahere non putatis, crudele vobis videatur, non rapi ex hac vita parvulos ſecundum vos nullum habentes omnino peccatum, quos Deus utique novit, in multis, magniſque peccatis ſine ullâ in melius mutatione morituros. Nam ſecundum RATIOCINATIONES HUMANAS crudelius videtur, non liberare, cum poſſit, nullis inquinatum parvis, magniſque peccatis, quàm damnare progeniem peccatoris. Porro cum illud juſtum eſſe, quâ poteſtis voce clamatis, & hoc eſſe injuſtum, quâ fronte contenditis? Et quidem ſi ſecundum humanas ratiocinationes loquamur, videtur etiam durum, hominem ob unicum pravum deſiderium, quod momento evanuit, damnari in æternum, & tamen hoc fide credimus; in eo enim actu nulla ſenſus delectatio fuit, qui tamen pœnâ ſenſus æternum torquebitur. Quare nec durum videri debet, pueros ſecundum ſenſum puniri, qui ſenſu non peccaverunt, niſi quatenus idem fuere cum Adamo. Prætereâ cum primus parens, ſi perſeveraſſet in bono, tranſmiſſurus fuiſſet in poſteros juſtitiam originalem, & omnia bona tum animi, tum corporis, ut tradit Sanctus Pater lib. 3. Oper. Imp. cap. 199. cur durum videtur, ſi prævaricatus miſerias, ac pœnas poſteris hæreditarias fecit?*

Objiciunt ſextò. Propter peccatum originale non injungitur hominibus baptizandis aliqua pœnitentia, nec jubentur habere ullum dolorem de illo, ergo non correfpondet illi aliqua pœna ſenſus, ſicuti correfpondet peccatis actualibus. Reſpondeo primò adverſariorum pleròſque, qui hoc argumentum urgent, concedere in parvulis triſtitiã ob earentiam viſionis, quam patiuntur; igitur debetur peccato originali dolor interior, etiamſi pro peccato originali nullus internus dolor ab Eccleſiâ præcipiatur. Reſpondeo ſecundò datâ priori parte antecedentis negando conſequentiam, quia cum miſeriâ hujus vitæ ſint effectus peccati originalis, cur nova pœna imponeretur, cum innumere pro eodem nobis ſubeunde ſint? Sat eſt, ſi dicatur Catechumenis, omnes homines in Adamo peccaſſe, ac proinde è terreſtri paradifo expulſos, tot tantique pœnis addictos, quas divinâ gratiâ adjuvante fortiter ſuſtinere poſſumus.

Respondeo tertio negando secundam partem antecedentis, nullum dolorem injungi Catechumenis ob peccatum originale, oppositum enim expressè tradit, imò jubet Augustinus cap. 6. superius laudato de Corrupt. & Grat. inquit: *Corripitur ergo origo damnata, ut ex dolore correptionis voluntas regenerationis oriatur: si tamen qui corripitur, filius est promissionis, ut strepitu correptionis forinsecus insonante, atque FLAGELLANTE, Deus in illo intrinsecus oculi à inspiratione operetur & velle.* Nonnè Catechumenus primum docendus est, se vel ab ortu in peccato esse, inimicum Dei, sub Dæmonis potestate, ejusdem membrum, in ejusdem familiâ? Quæ ille audiens statim dolore corripitur, quòd natus sit sub potestate Dæmonis, atque sub eo diutius vixerit. Audiatur Sanctus Augustinus lib. 1. de Pecc. mer. cap. 19. *Dicit aliquis: Quomodo ergo & ipsi vocantur in penitentiam? Nunquid tantillus potest aliquid penitere? Huic respondetur. Si propterea penitentes dicendi non sunt, quia sensum penitendi nondum habent, nec fideles dicendi sunt, quia similiter sensum credendi nondum habent. Si autem propterea rectè fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo profitentur, cur non prius etiam penitentes habentur? cum per eorundem verba gestantium Diabolo, & huic sæculo renunciare monstrantur.* Igitur si penitentiam pueris eo pacto Sanctus Doctor asserit, adulti ad baptismum accedentes eandem non habebunt? Tunc ergo dolet ipsos peccati originalis, quando ex Augustino renunciare se Diabolo dicunt.

Antequam hanc disputationem claudam, volo recitare objectionem Guillelmi de Rubione, qui in 2. dist. 32. q. 2. art. 2. hoc argumento impugnat cruciatius puerorum. [Ille, qui est æquè innocens alio peccante, sicut non peccante, non est affligendus, nec magis justè potest affligi post peccatum alterius, quàm si ille nunquàm peccasset; sed propter peccatum primorum parentum eorum filii, qui nunquàm peccaverunt, non sunt magis culpabiles, quàm si non peccasset ipsi eorum parentes; imò sunt æquè innocentes post ipsorum peccatum, sicut fuissent, si nunquàm ipsi peccasset, licet enim sint modò rei, ergo &c.] Negat hic Scriptor maculam veram, & propriam, quæ inest pueris ante baptismum, in quo juxta Ecclesiæ canones parùm conformiter loquitur; putat enim posteros dici peccatores per denominationem extrinsecam à culpâ Adæ, ut patet ex iis, quæ habet dist. 30. q. 2. §. *Et ideo*, ita ut culpa fuerit in solo Adam, reatus verò, seu obligatio ad pœnam, quæ ut ibidem ait, est culpa effectus, & quid eandem consequens, in nepotibus. At Tridentina Synodus in decreto de peccato originali definivit, anathema esse, qui dixerit Adam inquinatum per inobedienciæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ. Et Sess. 6. cap. 1. statuunt Patres: *Omnes homines in prævaricatione Adæ innocentiam perdidisse, factos immundos, & ut Apostolus inquit, naturâ filios iræ &c.* Ille verò Nominalis ait, pueros esse æquè innocentes post peccatum progenitorum, sicut fuissent, si nunquàm isti peccasset. Quare cum Rubion tantum innocentiam pueris tribuat, nil mirum illorum post mortem supplicia negari. Hæc itaque argumenta Augustinianæ sententiæ objiciunt, quæ facili negotio solvuntur, nec illorum opinionem valent reddere Augustinianâ probabilior, uti notat Estius dist. 33. §. 8. cui Sancti Patris assertio probabilis visa est. Nec audiendus est Duvallius tractatu de Pecc. q. 4. art. 3. ubi ait, sen-

tentiam contrà Augustinum accedere ad fidem, & habere rationes, quas constat esse evidentes.

Essent hic conferendæ sententiæ de pœnis parvulorum, nempe Sancti Augustini, Pelagianorum, ac Scholasticorum; Sed quia id ex hucusque dictis facili conjici potest, & id tentans invidiam fortè mihi constarem, libens periculosam collationem omitto. Hoc mihi certum est, in statuendis infantium pœnis non excessisse Augustinum, sed potius eos Scholasticos, qui pueros naturali beatitudine donandos scribunt, ac felicissimam eisdem regionem promittunt. Ita censuit acerrimus Catholice Religionis vindex Cardinalis Bellarminus, qui Tom. 1. lib. 6. cap. 3. hanc censuram ponit: *Non igitur, inquit, Augustinus aliquid humani passus esse, aut excessisse in hoc dogmate censendus est; sed illi humanum aliquid patiuntur, & EXCEDUNT, qui parvulos in superiore parte terre, quasi in terrestri paradiso collocant, eosque beatos, ac felices dicunt.* Addam etiam de iisdem judicium Reverendissimi Patris Laurentii Brancati à Lauræa Vaticanæ Bibliothecæ Præfecti, & eximii nostræ ætatis Theologi, qui in eruditissimo volumine de Novissimis disp. 27. art. 7. num. 159. ait: *Quod dicunt nostri moderni, hucusque censeo inane, novum, & ridiculum, nempe de statione, habitaculo, & deambulatione super terram; unde id habent? quis eis revelavit? Ego verò ingenti stupore afficior, dum video veteres Scholasticos Sanctum Thomam, Sanctum Bonaventuram, Ægidium, Scotum, & alios negasse, parvulos tristari ob amissionem gloriæ, cum oppositum tam aperte, tam disertè, tam asseveranter Augustinus asseruerit, & Pelagianos, quòd secus sentirent, acerrimè increpuit. Scio illos non affirmare, pœnam damni esse levem, vel nullam secundum se, quatenus enim est privatio summi boni possessi in patriâ, dicitur ab ipsis summum malum, cum ejusdem gravitas ab excellentiâ boni, quo privat, mensuretur; undè minùs propriè superius Sancti Doctoris testimonia exaggerasse videbimur, ubi idem tradit, non esse in patriâ, esse magnam pœnam, cum id ultrò Scholastici concedant, Sed profectò non disputavit Sanctus Doctor cum Pelagianis de pœnâ sic intellectâ; illi enim cum acutissimi essent, nequaquam negabant pœnam exclusionis à regno cœlorum, prout dicit nudam privationem Dei possessi in patriâ, esse in se magnum malum, sed dicebant levem, vel nullam pœnam in pueris, quia nullum, vel levem dolorem pueris incutiebat. Damnum enim, quòd quisque subit in amissione boni, intantum eidem infert pœnam, inquantum sentitur, si enim non sentitur, nulla illi pœna est, ut patet in pueris, quorum bona dilapidantur, patiuntur enim malum; sed non sentiunt, quia ex defectu cognitionis illud non percipiunt. Pœna verò à iudice præsertim intenta, non dicit malum prout est nuda privatio boni nullâ habitâ consideratione subiecti, sed significat id, quòd est malum alteri, quatenus illi dolorem ingerit aliquid ponendo, vel tollendo, quòd reus nollet. Porro hoc pacto accipi pœnam ab Augustino certum est. Nam lib. 6. contrà Jul. cap. 10. ait: *Si hoc eis non erit malum, non ergo amabunt regnum Dei tot innocentes imagines Dei.* Quo dimisso tanquam absurdo, quòd nunquam Julianus admisisset, instat: *Si autem amabunt, & tantum amabunt, quantum innocentes amare debent regnum ejus, à quo ad ipsius imaginem creantur, nihil ne mali ex hac ipsâ separatione patiuntur?* At malum, quòd sentitur ex amissione boni, quòd amatur, habet rationem pœnæ affligentis subiectum, quòd privatur eo bono, quòd ab eodem amatur.*

Prætereà

ibi plura. Timor quidem, si desinat esse purè servilis, & per aliquem Dei amorem incipiat esse castus, est bonus, nec vitiat opera ex eodem derivata, quæ de re & subtilissimè, & eruditissimè disputarunt duo insignes Lovanienfis Academiæ Doctores Christianus Lupus, & Franciscus Feracques Augustiniani editis à sexennio quotannis de eodem argumento libris, & apologiis. Plurimi tamen veteris testamenti Patres non sub lege tantùm fuere, sed sub gratiâ adjuvante, quia propria infirmitatis conscii ad sectanda virtutum opera divini auxilii opem implorarunt. Cæterùm omnibus hominibus adesse auxilium saltem remotum, mihi videor colligere ex Augustino lib. de Nat. & Grat. cap. 67. ubi ex lib. 3. de Lib. arb. cap. 10. hanc sententiam recitat, approbatque adversus eos, qui Adami peccato omnia crimina imputabant, & se ipsos innocentes asserabant: *Rectè enim fortasse quererentur, si erroris, & libidinis nullus hominum victor existeret. Cum verò ubique sit præsens, qui multis modis per creaturam sibi Domino servientem, aversum vocet, doceat credentem, consoletur sperantem, diligentem adhorretur, conantem adjuvet, exaudiat deprecantem, non tibi deputatur ad culpam, quòd invitus ignoras, sed quòd negligis credere, quòd ignoras. Neque illud, quòd vulnerata membra non colligis, sed quòd volentem sanare contemnis.* In quo autem consistant hujusmodi auxilia remota, non ita facilè explicatur; etenim miris modis Deum humanas voluntates ad bonum faciendum movere idem Augustinus lib. 1. ad Bonifacium cap. 19. verissimè affirmat, quos modos fatius est humili silentio venerari, quàm curiosâ disputatione perquirere. De his auxiliis remotis locutum arbitror eundem Sanctum Doctorem in lib. de Dono persever. cap. 9. ubi ait: *Ex duobus atate jam grandibus impiis cur iste ita vocetur, ut vocantem sequatur: ille autem aut non vocetur, ut vocantem sequatur, aut non ita vocetur, ut vocantem sequatur, inscrutabilia sunt judicia Dei.* Vocatio illius, qui non sequitur, est per auxilium debile, & remotum, quo intellectus transeuntè tantùm quasdam bonas cogitationes elicit, sed adeo debiles, ut nec voluntatem trahant ad bonum, sed leviter tantùm excitent, & citò citiùs intellectus aliò evolet, & in malum voluntas longo scelerum usu obdurata feratur.

§. VII.

An sententia Sancti Augustini de prædestinatione ad gloriam ante omnem meritum prævisio-nem sit per excessum prolata?

JOannes Adamus, & Antoninus Moraines in quæstione etiam de prædestinatione, & eâ quidem præcipuâ gravem Augustino excessum obijciunt. Adamus lib. 3. sui Calvinii destructi hæc de eodem scribit cap. 8. pag. 639. *Profectò quando constat ipsum in materiâ de gratiâ, & prædestinatione cum excessu locutum esse, ac verba ipsius esse mitiganda, ne ab illorum acrimoniâ in errorem contrarium propellar, licitum mihi esse debet aliquod Catholicum temperamentum inquirere.* Subit mentem illud Augustini dictum lib. 3. Oper. Imperf. cap. 57. *Dic, quòd dicturus es, egregie corrector.* Moraines, cum dixisset, Didacum Ruizium ex Sancto Augustino gratuitam prædestinationem docere, hæc inquit: *Ruiz falsum supponit, & si Augustinus id faceret, non doctrinæ affinitas, aut connexio, quæ nulla est, sed ætus disputationis ad hoc illum impelleret.* diisp. 9. num. 50. Verùm sententiam illam de gra-

tuitâ prædestinatione ad gloriam antè prævisa merita docuere Sanctus Prosper, Sanctus Fulgentius, Patres Africani in Epistolâ Synodicâ, alique tantâ certitudine, ut hæc dixerit Sanctus Fulgentius, imò cum Fulgentio Patres Synodi Sardinienfis in fine libri de Incarnatione, & Gratiâ: *Deus enim, qui hominem eondidit, ipse prædestinatione suâ, & donum illuminationis ad credendum, & donum perseverantiæ ad proficiendum, atque permanendum, & donum glorificationis ad regnandum, quibus dare voluit, præparavit, quique non aliter perficit in opere, quàm in suâ sempiternâ, atque incommutabili habet voluntate dispositum.* Cujus prædestinationis veritatem, quâ nos antè mundi constitutionem prædestinatos in Christo testatur Apostolus, si quis detrectat cordis credulitate recipere, vel oris confessione profiteri, si antè ultimum diem vitæ præsentis impietatis suæ contumaciam, quâ Deo vivo, & vero rebellis obstitit, non abjecerit, manifestum est, eum non pertinere ad eorum numerum, quos Deus in Christo antè mundi constitutionem gratis elegit, & prædestinavit ad regnum.

Sanè Semipelagiani jam olim dixerant, absque eâ doctrinâ de prædestinatione Ecclesiæ causam adversus Pelagianos per plures annos fuisse defensam, ut refert Hilarius in Epistolâ ad Augustinum, & quibus Sanctus Doctor respondens lib. de Dono persever. cap. 20. ait: *Hæc est prædestinatio manifesta, & certa Sanctorum, quam postea diligentius, & operosius, cum jam contra Pelagianos disputarem, defendere necessitas compulit.* Didicimus enim singulas quasque hæreses intulisse Ecclesiæ proprias quæstiones, contra quas diligentius defenderetur scripturâ divinâ, quàm si nulla talis necessitas cogeret. Porro cuiam major fides habenda est Augustino-ne, qui ad illud de prædestinatione dogma asserendum se necessitate compulsus testatur, ad Pelagianos diligentius ex Scripturis confutandos, an Morainio, qui id nullâ vel doctrinæ affinitate, seu connexionione ab Augustino factitatum commisit? Quòd verò hanc connexionem etiam Annatus negat, illam cap. 8. contra eosdem probabimus. Magnus ille Ecclesiasticorum Annalium Scriptor Baronius ipsos Recentiores excessus meritò accusat, qui Calvinii hæresim fugientes, in alterum extremum à Sancti Augustini doctrinâ discedentes declinant, & quidè in hac materiâ de prædestinatione: *Cum igitur, inquit, Fausti sententiæ ubique ab Ecclesiâ fuerit contradictum, videant quanto periculo quidam ex Recentioribus, dum in Novatores exurgunt, ut eos confutent, à Sancti Augustini de prædestinatione sententiâ recedunt, cum alioqui arma non desint, quibus adversarii profligentur.* Anno 490. pag. 449.

Sed audio Petavium inclamantem: *Jam pridem disputari in utramque partem cepit in Scholis quæstio de prædestinatione, neque pro aliquo præjudicio valere ad hanc controversiam credita est auctoritas Augustini.* Tom. 1. dog. Theol. lib. 10. cap. 1. Sed hujus Recentioris voces gravissimo, eoque domestico testimonio comprimam. Anno 1584. à Claudio Aquavivâ magno illo, & incomparabili universæ Societatis moderatore prævio sex doctissimorum Theologorum ejusdem sodalati examina, selectæ sunt quædam sententiæ omnibus suis defendendæ, ne quolibet vento doctrinæ circumferrentur. Porro pag. 37. ubi de opinionum delectu agitur, hæc leguntur: *Item definitum est prædestinationis nec rationem, nec conditionem esse ex parte nostrâ.* Id ad pietatem parùm pertinere dicit aliquis. At hanc Augustini doctrinam non modò communiter Theologorum schola jam recipit sed & Ecclesiæ Patres per mille, & ducentos circiter